

Pályi József¹

KATONAI MŰVELETEK TERVEZÉSE LOGISZTIKAI SZEMPONTBÓL (NATO)

MILITARY OPERATIONS PLANNING FROM PERSPECTIVE OF LOGISTICS (NATO)

[HTTPS://DOI.ORG/10.30583/2024-3-4-069](https://doi.org/10.30583/2024-3-4-069)

Absztrakt

A cikksorozat egy logisztikai szakember (logisztikus) szemüvegén keresztül nyújt betekintést a katonai művelettervezés folyamatába. A katonai műveletek tervezése bonyolult feladat, bizonyítja ezt a tervezési folyamatok leírásával, lépéseinek bemutatásával foglalkozó nemzetközi katonai kiadványok tömege. Ezt a szakirodalmat gyarapítandó a cikk szerzője arra vállalkozik, hogy a NATO műveletekben alkalmazott művelettervezés lépéseire magyar nyelven tekintsen ki, és tegye mindezt egy logisztikai szakember szemszögéből. A műveletek tervezéséhez alkalmazott eljárások elemzése hozzájárul a legjobb gyakorlatok azonosításához, amelyek alapját képezhetik egy nemzeti logisztikai tervezési eljárásnak.

Kulcsszavak: katonai művelettervezés, NATO, logisztikai tervezési folyamat.

Abstract

The series of articles would like to give an insight to the military operations planning through an eyeglasses of a logistics subject matter expert. The military operations planning is a very difficult and complex task, the huge amount of the publications to describe the steps and procedures of the military operations planning can be the right evidence. Increasing of the number of these publications, the author of this article bells the cat to look to the NATO operations planning in Hungarian and

---

¹ Pályi József alezredes, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Műveleti Logisztikai Tanszék, tanársegéd;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2813-249X>

to do that from a logisticians' point of view. The analysis of operations planning procedures can support the identification of the best practices for developing the national operations logistic planning procedure.

Keywords: military operations planning, NATO, logistic planning process.

Bevezetés

A cikksorozat legújabb részében más nemzetek katonai műveletek logisztikai támogatása tervezési eljárásainak elemzése után, most a NATO² művelettervezési eljárásának elemzését végzem el, a cikksorozat korábbi elemeihez hasonlóan továbbra is a logisztikai szakterületre fókuszálva. A cikksorozat korábbi elemei bepillantást engedtek az Amerikai Egyesült Államok, valamint az Egyesült Királyság művelettervezési folyamatában a logisztikai támogatás tervezésének elemeire és a háttérüket jelentő doktrinális alapokra. Ez a tanulmány a tagságunk miatt kijelenthetően a legfontosabb katonai szervezet, a NATO műveleti feladatainak végrehajtásához, többnemzeti környezetben alkalmazott stratégiai és hadműveleti szintű művelettervezési eljárás lépéseikhez kapcsolódó logisztikai tervezési feladatok bemutatására és elemzésére szolgál.

A NATO művelettervezési folyamatának alapjai

Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete egy jelenleg 32 nemzetből álló védelmi szövetség³. A nemzetközi szervezet működésének 75 éve⁴ alatt a 12 alapítónemzethez további 20 ország csatlakozott, a szövetséges nemzetek katonái közösen hajtottak végre nemzetközi feladatokat, műveleteket és gyakorlatokat. Az egyes NATO-műveletek és -gyakorlatok tervezésében, végrehajtásában, illetve tartós műveletek alatt a szövetséges nemzetek katonái a kijelölt műveleti területen, illetve az egyes műveleteket vezető parancsnokságokon együtt tervezik, szervezik, vezetik és irányítják, illetve a jóváhagyott tervek alapján hajtják végre a feladatokat. A nemzetek eltérő nyelveket használó katonái között az együttműködés egyik korlátozó tényezőjét, a nyelvi

---

² North Atlantic Treaty Organization

³ Magyarország 1999. március 12. óta a NATO tagja.

⁴ Az 1949. április 4-én alapított NATO 2024-ben ünnepelte a 75. születésnapját.

problémákat sikeresen feloldja az egységes NATO nyelvi követelményrendszer - STANAG 6001 szabvány – előírásainak megfelelő angol nyelvi tudás, szóban és írásban is.

A többnemzeti együttműködés további akadályozó elemei lehetnek a katonai feladatok végrehajtására alkalmazott eltérő nemzeti eljárásrendek, amelyek közé tartoznak a tanulmány fókuszában álló katonai műveletek tervezési eljárásai is. A nemzetek különböző katonai kultúrájára, felfogására, valamint történelmi tapasztalataira támaszkodó ezen eljárások jelentős eltérést mutatnak, különösen a művelettervezés szintjeinek (stratégiai, hadműveleti és harcászati) figyelembevételével, amelyek sokszínűségét néhány nemzet példáján mutatja be az 1. sz. ábra.

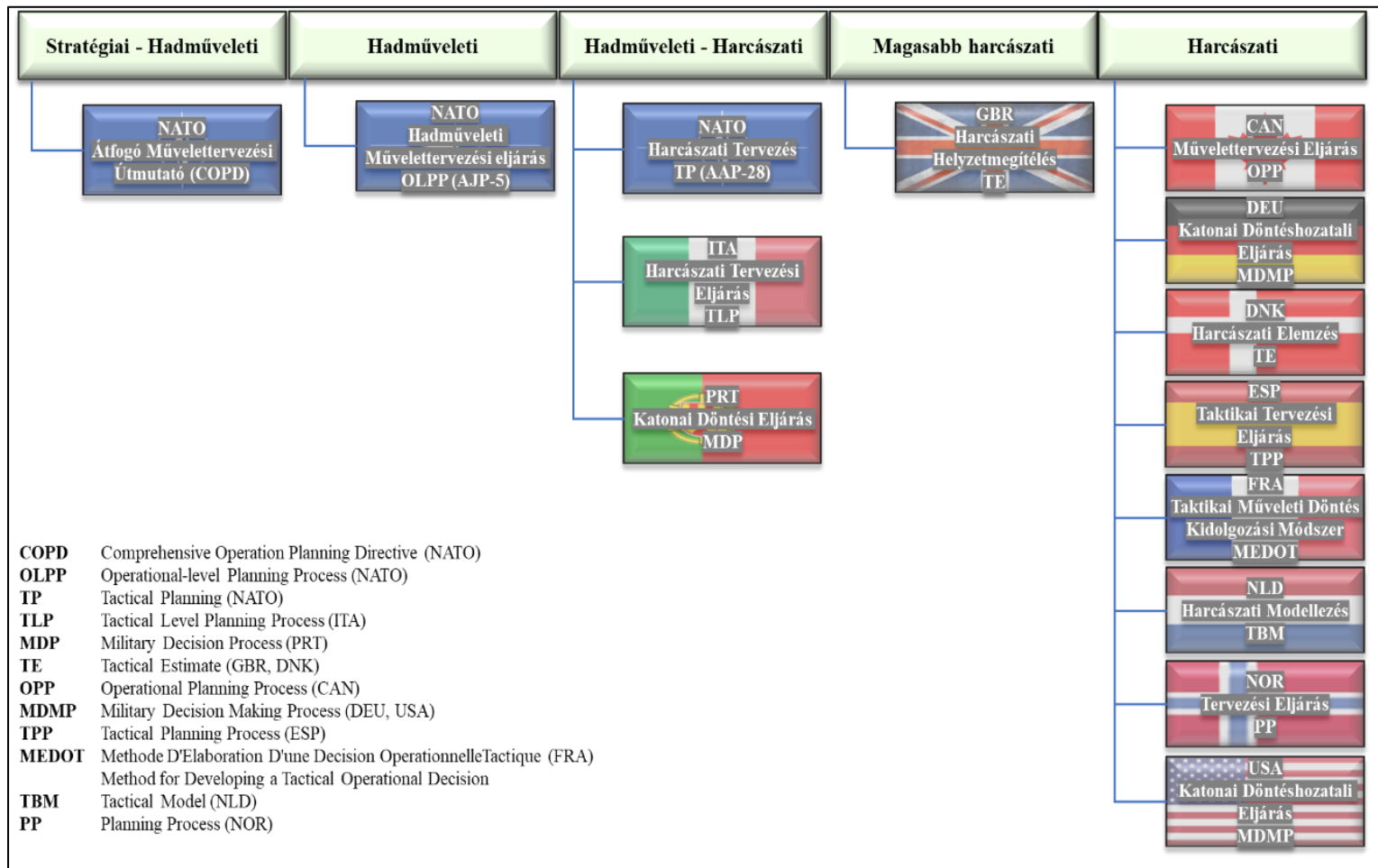
A sokszínűség jelentős hátrányt jelenthet a többnemzeti együttműködés keretei között végzett katonai műveletek tervezési feladatainál. Ez a körülmény a NATO-szervezetek számára már a kezdetektől ismert volt, amelyet a szövetségen belül a katonai tevékenységek más területeire kiterjedő módon egységesítéssel igyekeztek és igyekeznek ma is kezelni. A számos egységesített, szabványosított terület felsorolása helyett, példaként a sokak számára ismert, már említett egységes nyelvi követelményeket említem, amelyeket a STANAG 6001 – Allied Training Publication – 5 (ATP-5) tartalmazza.

A művelettervezési eljárás szövetségi szintű egységesítése nagyon sok más elem mellett jelentős szerepet játszik a katonai műveletek eredményes és hatékony tervezésében, amely megteremti a NATO katonai műveletek⁵ (AOM) sikeres teljesítésnek alapjait.

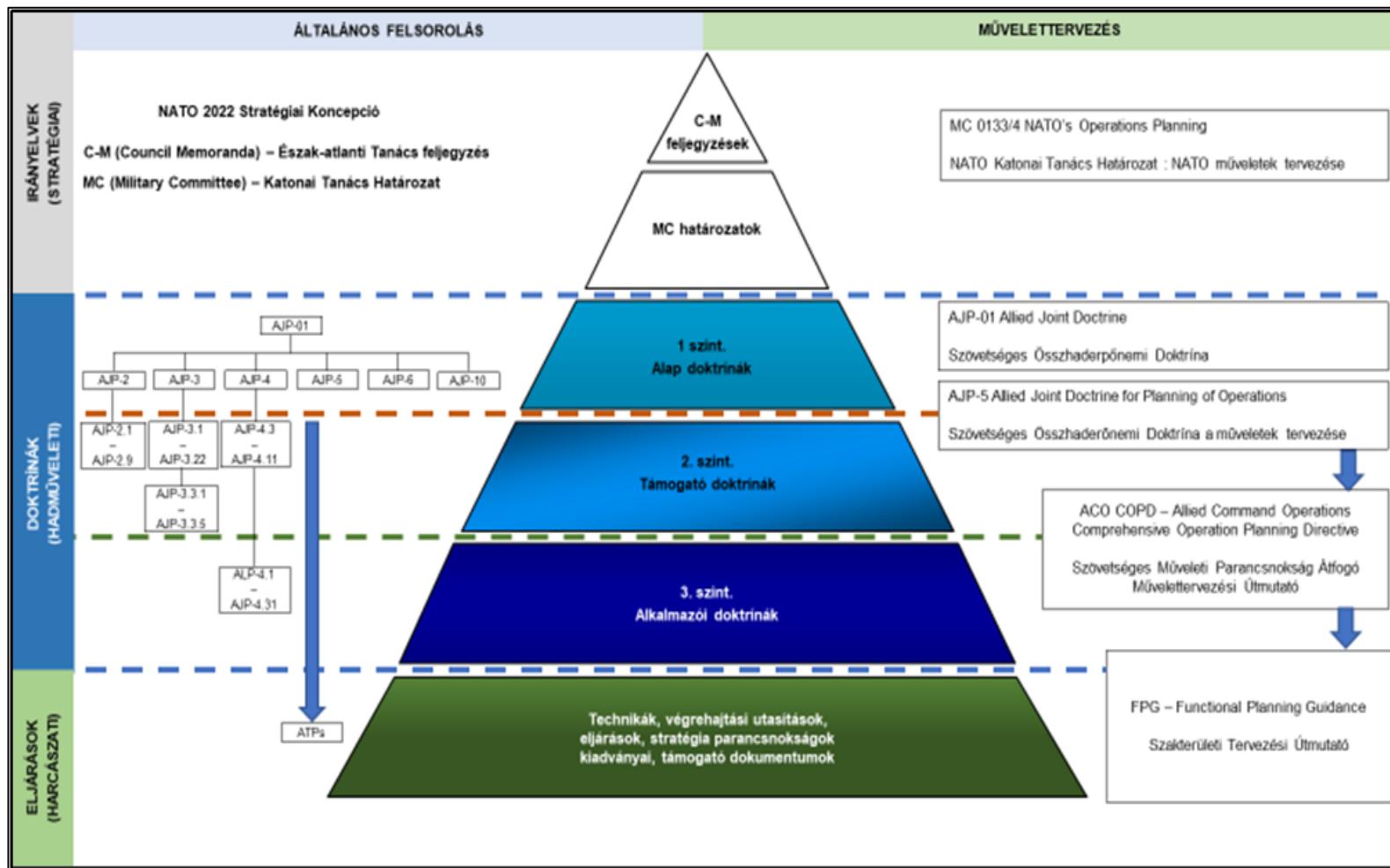
A Szövetséget alkotó nemzetek hatékony együttműködésének és egységes értelmezésének alapjait az egyes területeket lefedő NATO-dokumentumok és ezek egymáshoz való viszonya teremti meg. A szövetség alapidokumentumait és a közöttük fennálló hierarchikus viszonyt, valamint a katonai műveletek tervezésére vonatkozó alapidokumentumainak kapcsolatát ábrázoltam a 2. sz. ábrán.

---

⁵ AOM – Alliance Operations and Missions

1. számú ábra. Nemzeti művelettervezési eljárások [2, B-2, saját fordítás és szerkesztés]

2. számú ábra. A NATO-doktrínák és a művelettervezés doktrinális alapjai (saját szerkesztés)

A hivatkozott ábra alapján leszögezhetjük, hogy a NATO katonai műveletek tervezésével kapcsolatos valamennyi alapidokumentum támogatja az éppen aktuális Stratégiai Koncepcióban megfogalmazott célkitűzések megvalósítását, amelynek alapja a NATO-doktrínák rendszeres, tervszerűen végzett felülvizsgálati folyamata. A katonai műveletek tervezésére hatással vannak az Észak-atlanti Tanács feljegyzéseiben megfogalmazott politikai irányelvek, valamint a NATO Katonai Tanácsának határozatai, amelyeket az adott területre vonatkozó doktrínák kidolgozásánál vagy azok felülvizsgálatakor felhasználnak.

A NATO katonai művelettervezési eljárási kereteit a NATO Katonai Tanács műveletek tervezésére kiadott határozata (MC 0133/4⁶) rögzíti. A határozat leírja a NATO-művelethez alkalmazható művelettervezési eljárás⁷ folyamatát, kategorizálja a NATO-terveket, valamint leírja a válságkezelési eljárás folyamatát, iránymutatást ad a parancsnokoknak és törzseknek a művelettervek és -doktrínák kidolgozásához. További fontos kulcselem a NATO-doktrínák alapját jelentő Szövetséges Összhaderőnemi Doktrína⁸, amely az alapidoktrínák közzé sorolja a Műveletek Tervezéséről szóló Szövetséges Összhaderőnemi Doktrínát⁹ (továbbiakban: AJP-5).

A doktrína iránymutatást nyújt a NATO-parancsnokságok és -törzsek művelettervezési feladataihoz, illetve ismereteket biztosít a tag- és békepartner-nemzetek művelettervezéssel foglalkozó szakértőinek. A doktrína felsorolja a tervezési dokumentumokat, úgymint NATO Válságreakáló Rendszer Kézikönyv¹⁰, Szövetséges Műveleti Parancsnokság¹¹ Átfogó Művelettervezési Útmutató (továbbiakban: COPD¹²), valamint a Szakterületi Tervezési Útmutató (továbbiakban: FPG¹³). [3, 1-7, saját fordítás]

A NATO katonai parancsnoki és haderőstruktúra valamennyi művelettervezést végző törzse számára a COPD az egyik tervezési alapdo-

---

⁶ MC 0133/4 NATO's Operations Planning

⁷ OPP – Operational Planning Process

⁸ AJP-01 – Allied Joint Doctrine

⁹ AJP-5 – Allied Joint Doctrine for Planning of Operations

¹⁰ NCRSM – NATO Crisis Response System Manual

¹¹ ACO – Allied Command Operation

¹² COPD – Comprehensive Operation Planning Directive

¹³ FPG – Functional Planning Guidance

kumentum. Az útmutató leírja a stratégiai és hadműveleti szintek művelettervezésének OPP¹⁴ teljes folyamatát, ebbe beleértve a magasabb harcászati szintű parancsnokságokkal (komponens parancsnokságok) való kapcsolattartást is. Az útmutató tartalma kiterjed a műveletterv (továbbiakban: OPLAN¹⁵) valamennyi szempontjára, iránymutatást nyújt a művelettervezés végrehajtására és módjára, a terv kidolgozásához a figyelembe vehető szempontokra, valamint meghatározza az OPLAN felépítését és tartalmi elemeit, ami egyben a magasabb harcászati szintű parancsnokságok műveletterveinek mintát is jelent. [3, 1-7, saját fordítás]

A katonai műveletek egyes speciális katonai szakterületei számára az FPG biztosítja a szakterület tervezési feladatainak végzéséhez szükséges útmutatást. A szakterületek közé tartoznak azok a fegyvernemek, amelyek általában több haderőnem között oszlanak meg, illetve olyan specifikus területekre terjednek ki, mint a felderítés, logisztikai, híradás és informatikai rendszerek vagy a katonai rendészet. Általánosságban megfogalmazva, az FPG ezen szakterületek számára mintát ad a műveletterv szakterületre vonatkozó mellékleteinek elkészítéséhez, illetve a szakterületre vonatkozó speciális ismeretekkel egészíti ki az MC 0133/4, a Katonai Tanácsi határozatok, NATO-doktrínák és a COPD művelettervezési folyamatra vonatkozó információit. Az FPG tehát az adott szakterületre fókuszálva segíti a művelettervezésben érintett szakterületi tervezőtisztek munkáját. [3, 1-8, saját fordítás]

Az AJP-5-ben említett ACO COPD kiadványa az együttműködő tervezés támogatásához külön fejezetben tárgyalja a stratégiai és hadműveleti szintű tervezési eljárás (OLPP¹⁶) folyamatát. A dokumentum azt is leszögezi, hogy az eltérő helyzetek eltérő művelettervezési feladatokat jelentenek, ezért a dokumentumban megjelentetett eljárások és példák csak a legjobb gyakorlatokat igyekeznek bemutatni, amelyeket elegendő gyakorlat birtokában a tervező törzsek felhasználhatnak a tervezési folyamat eredményes végrehajtásához. [4, i, saját fordítás]

Az útmutató mindjárt az elején tisztázni is igyekszik a művelettervezés és a hadműveleti szintű művelettervezés kifejezések közötti tartalmi különbséget is. A művelettervezés definícióját a NATO AAP-06¹⁷ [1, 2-O-4] az alábbiak szerint fogalmazza meg: „...a katonai műveletek

---

¹⁴ OPP – Operations Planning Process

¹⁵ OPLAN – Operation Plan

¹⁶ OLPP – Operational Level Planning Process

¹⁷ AAP-6 – Allied Administrative Publication 6 NATO Glossary of Terms and Definitions

stratégiai, hadműveleti és harcászati szintű tervezése.” Megjegyzés: az elfogadott angol nyelvű kifejezés a valamennyi szinten végzett katonai művelettervezés kifejezésére az „operations planning”. Az „operational planning” kifejezés a hadműveleti szintű művelettervezéstől „operational-level planning” való megkülönböztetés érdekében nem használható.” [4, 1-3, saját fordítás]

A COPD hivatkozva az MC 133/4 határozatra, bevezeti az egyes szakterületeken végzett művelettervezési feladatokat támogató útmutatókat (FPG), [4, 3-2, saját fordítás] illetve a COPD „H” melléklete tartalmazza ezeknek a speciális útmutatóknak a formai követelményeit, ahol felsorolják az érintett szakterületeket (pld.: Civil-katonai együttműködés, Logisztika), valamint megjeleníti, hogy ezeket a speciális szakterületi tervezési útmutatókat stratégiai, hadműveleti vagy haderőnemi szinten is el lehet készíteni. A COPD „I” mellékletében megjelenítik az FPG kidolgozásához és jóváhagyásához kapcsolódó eljárásrendet.

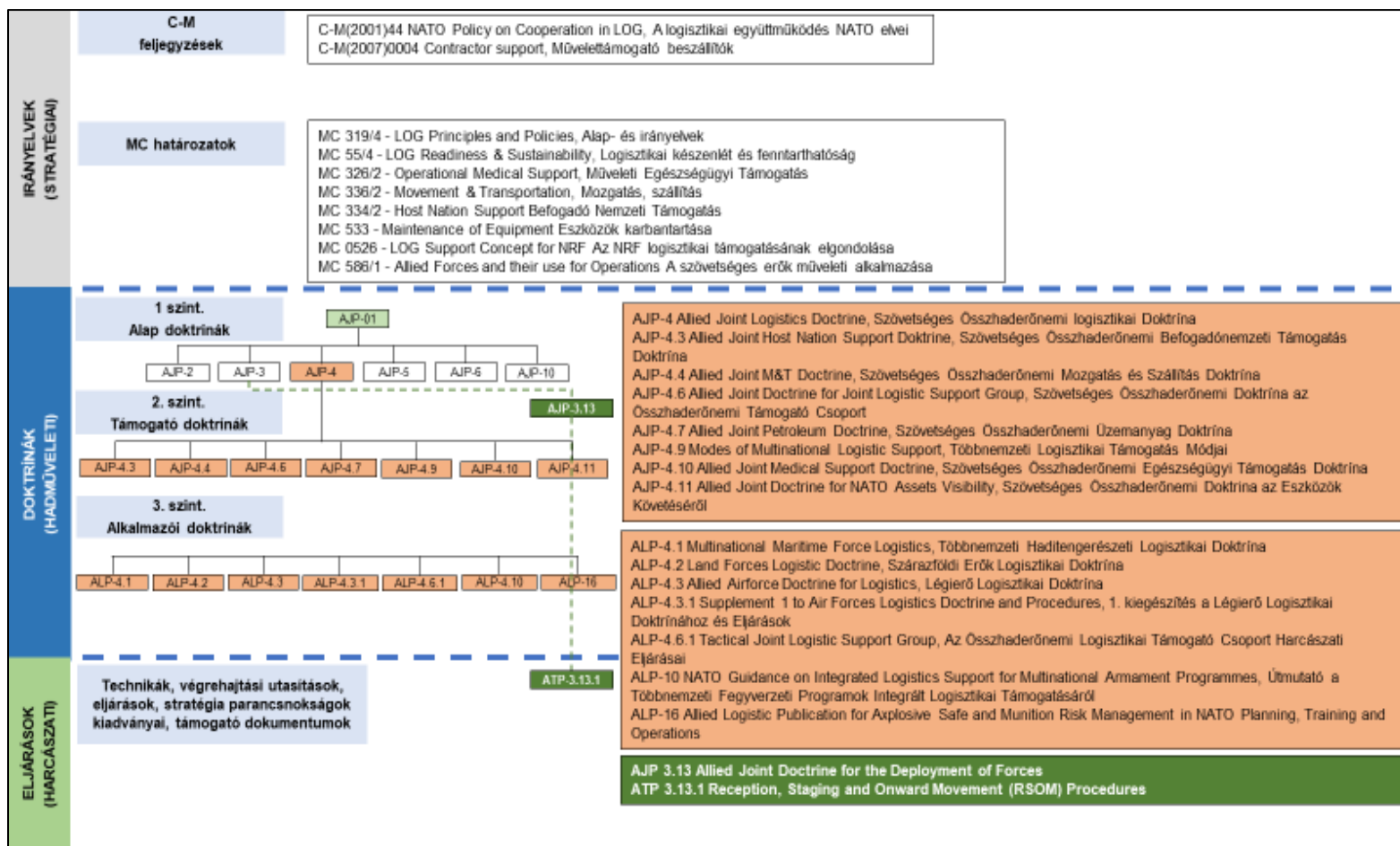
A katonai művelet végrehajtásának, különösen a műveletek fenntarthatóságának egyik fontos eleme a műveletek logisztikai támogatásának tervezése, amely fontos szerepét alátámasztja, hogy a Szövetségben kidolgozták a logisztikai területre vonatkozó Szakterületi tervezési útmutatót (továbbiakban: FPG-LOG.¹⁸ A szövetséges katonai műveletek logisztikai támogatásának, ezzel együtt a logisztikai támogatás tervezésének alapjait a szakterület 3. sz. ábrán feltüntetett legfontosabb alapidokumentumai és azok tartalma teremti meg.

A NATO katonai műveletei logisztikai támogatásának tervezése

Az előző bekezdésekben áttekintett kiadványok tartalmazzák mindazokat az ismereteket, amelyeket egy NATO-művelet végrehajtásakor a szövetséges nemzeteknek alkalmazniuk kell, illetve tartalmi elemei jelentik az egységes értelmezés alapjait. Ezeket az alapokat már a katonai műveletek tervezésének kezdeti időszakában meg kell jeleníteni, ezért fontos a többi szakterület mellett a logisztikai szakterületet képviselőjének jelenléte is a tervezőcsoportban. A tervezési folyamatban a parancsnok és törzse több életszerű, végrehajtható lehetőséget dolgoz ki egy kedvezőtlen állapotból kiindulva egy számukra kedvező állapot eléréséhez.

---

¹⁸ Functional Planning Guidance Logistics

3. számú ábra. A NATO-műveletek logisztikai támogatásának doktrinális alapjai (saját szerkesztés)

A tervezési folyamatban azonosítják a számukra meghatározott küldetés teljesítéséhez szükséges katonai tevékenységeket, hatásokat, döntő feltételeket és célkitűzéseket. [3, 1-1, saját fordítás]

A tervezési eljárás a katonai vezetés valamennyi szintjén megköveteli a parancsnok és a törzs közötti aktív és folyamatos együttműködést, valamint párbeszédet. A művelettervezési eljárásban határozzák meg, hogy hogyan alkalmazzák (alkalmazási rend – ways) a katonai képességeket (eszközök – means) a megfelelő időben és helyen, a meghatározott célkitűzések (végállapot – ends) eléréséhez. A művelettervezés alatt tisztázzák és megértik a kialakult helyzetet, felméri a lehetőségeiket és a felmerülő kockázatokat, azonosítják a folyamatos műveleti előnyt biztosító katonai tevékenységeket, valamint logikus megoldásokat találnak a bonyolult problémák megoldására. A parancsnok és a törzs közösen meghatározza az erők leghatékonyabb alkalmazási módját. Részletesebben fogalmazva, a kidolgozott tervek pontosan bemutatják, melyik katonai szervezet, milyen harcfeladatot, mikor és hol hajt végre, az elvart végállapot eléréséhez, a célkitűzések teljesítéséhez szükséges hatások kiváltásához.[3, 1-1, saját fordítás] Ehhez a parancsnoknak távol kell maradnia a részletes tervezéstől, ehelyett értelmeznie kell a tágabb környezetet, meg kell határozni a célkitűzéseket és prioritásokat, azonosítania kell a lehetőségeket és azok kockázatait, illetve ki kell alakítania a csapatok maximális hatékonyságát, reagálóképességét és rugalmasságát biztosító elképzelését a katonai művelet végrehajtására. A részletes tervezést a parancsnokot támogató törzsnek kell elvégeznie a parancsnok fenti követelményeknek megfelelő iránymutatása alapján. [3,1-2, saját fordítás]

A tervezési folyamatban figyelembe kell venni a doktrínákban rögzített alapelveket, elemezni kell a legfontosabb műveleti szempontokat, illetve a műveletek szükségleteinek felméréséhez elemezni kell a közös együttműködés területeit, mint például a manőverek, tűzvezetés, vezetés-irányítás, felderítés, fenntartás, erők megóvása és civil-katonai együttműködés. [3, 2-2, saját fordítás]

A művelettervezés eredménye a műveletterv (OPLAN¹⁹), amelynek alapja a művelet vezetéséért felelős parancsnok által elfogadott műveleti elgondolás (CONOPS²⁰), tartalmazva az előjáró parancsnok előzetes jóváhagyásában felvetett módosításokat is. Az OPLAN kidolgozási folyamata egy ismétlődő, együttműködésre épülő folyamat, amely

---

¹⁹ OPLAN – Operation Plan

²⁰ CONOPS – Concept of Operations

egyetlen tervbe összefoglalva, a művelet különböző fázisaiban érvényes módon szinkronizálja és koordinálja az erők telepítésével, alkalmazásával, védelmével, támogatásával és fenntartásával kapcsolatos feladatokat. [3, 4-42, saját fordítás]

A műveletterv kidolgozásakor figyelembe kell venni az egyes haderőnemekre hatást gyakorló területek tervezési szempontjait, amelyek közül a logisztikai támogatás tervezéséhez kapcsolódó fontosabb elemeket emelem ki.

Kiemelt fontosságú szempont az erők telepítésével kapcsolatos tervezési követelmények áttekintése, beleértve az erők összhaderőnemi hadműveleti területre való telepítésének, valamint a területen belüli mozgásainak követelményeit. A mozgástervezés magában foglalja a nemzeti és stratégiai telepítés (stratégiai szint), valamint a Fogadás, Állomásoztatás, Előrevonás és Integráció (RSOMI²¹) (hadműveleti szint) szempontjait. A mozgás tervezése folyamatos koordinációt igényel az érintett parancsnokságok, erőket biztosító nemzetek, befogadó nemzet, kikötőket és repülőtereket működtető szervezetek között. Az együttműködés alapjait a feladat végrehajtásához készített jogi megállapodások, egyezmények jelentik, amelyek meglétét, érvényességét a mozgástervezési folyamat elején ellenőrizni kell. [3, 4-43, saját fordítás]

A hadszíntéri közlekedési rendszer tervezése, kialakítása, alkalmazásba vétele és a mozgás irányítása kiemelt fontosságú a manőverek végrehajtása és a haderő műveleti képességének fenntartása szempontjából. Ez is a parancsnok felelősségi területe, amely szakmai területet az Összhaderőnemi Logisztikai Támogató Csoport (JLSG²²) támogatja. A közlekedési infrastruktúra létesítményeinek alkalmazhatóságában fontos szerepet játszik a Műveleti Összekötő- és Felderítőcsoport (OLRT²³) és annak részét képező Összhaderőnemi Logisztikai Felderítőcsoport (JLRT²⁴). A csoportok az egyes létesítmények felderítése és a Befogadó Nemzettel való kapcsolattartás területein végzett tevékenységével támogatja a katonai műveletek logisztikai támogatásának tervezését. [3, 4-44, saját fordítás]

Az erők beérkezésének üteme (force flow): az alkalmazási, fenntartási, támogatási és a vezetés-irányítási rendszer tervezési folyamatai-

---

²¹ Reception, Staging, Onward movement and Integration

²² Joint Logistic Support Group

²³ Operational Liaison and Reconnaissance Team

²⁴ Joint Logistic Reconnaissance Team

nak eredményére, valamint a szövetséges haderőjegyzék adataira alapozva a tervezőcsoport elkészíti az erők telepítési ütemtervét, amelyet befolyásolják a haderő telepítéséhez alkalmazható stratégiai telepítési útvonalak (LOC²⁵), a hadszíntér belépési pontjai, az Összhaderőnemi Hadműveleti Területen belül kijelölt rendeltetési helyek (FD²⁶) földrajzi helyzete, a haderőelem számára a parancsnok által a teljes műveleti készenléttel (FOC²⁷) való alkalmazhatóságra meghatározott időpont (CRD²⁸), a mozgatás prioritásai, valamint a vezetés-irányítási jogkörök átadásának helye és időpontja. [3, 4-44, saját fordítás]

Az erők kivonása az erők telepítéséhez hasonló kihívásokat jelent, illetve hasonló szempontok figyelembevételét igényli. A kivonás a feladatátadás vagy a művelet befejezési fázisában történik. A legfontosabb különbség közöttük az, hogy az erők összhaderőnemi hadműveleti területről való kivonásakor a korábban a hadszíntéren felépített haderőt, hadfelszerelést és infrastruktúraelemeket visszafelé mozgatjuk, így az nem egyszerűen csak a telepítési terv ellenkező irányú végrehajtását jelenti. [3, 4-45, saját fordítás]

A fentieket figyelembevéve a NATO katonai műveleteinek logisztikai támogatási folyamatát az erők telepítésének, az erők fenntartásának és azok át- vagy visszatelepítésének fázisaira bonthatjuk fel. Ezekben a fázisokban eltérő feladatrendszer megvalósítva, eltérő követelmények között kell a logisztikai szolgáltatásokat biztosítani, működtetni a logisztikai támogatórendszer elemeit, amelynek részleteit a művelettervezési folyamat eredményeként megszületett művelettervek tartalmazzák.

A műveletterv logisztikai tartalmával kapcsolatban az AJP-5 megjeleníti a logisztikai támogatására vonatkozó elgondolás fontosságát. A logisztika alapvető célja a haderő megalakítása és képességeinek megőrzése. A hadműveletek legfőbb támogatójaként fő eleme a katonai célkitűzések elérésének. A logisztika teremti meg a műveletek előzetes elgondolásának, szerkezetének kereteit. A katonai logisztika jelentős számú követelménnyel szembesül, amelyeket figyelembe kell venni a tervezési folyamatban és meg kell jeleníteni a CONOPS/OPLAN-ban. Az elgondolásban minimálisan meg kell jelennie az ellátási anyagok, szolgáltatások, logisztikai információmenedzsment, felszerelések kar-

---

²⁵ Line Of Communication

²⁶ Final Destination

²⁷ Full Operational Capability

²⁸ Commander's Required Date

bantartása és javítása, mozgatás és szállítás, RSOM, a logisztikai feladatok katonai műszaki támogatása, művelettámogató beszállítók és a befogadó nemzeti támogatás területeinek. [3,4-52, saját fordítás]

A hadszíntéren települő erők műveleti képességének fenntartási tervének kidolgozásához részletes tervezés és koordináció szükséges a műveletben érintett nemzetekkel, a befogadó nemzettel, a nemzetközi és más nem kormányzati szervezetekkel, a művelettámogató beszállítókkal, valamint az alárendelt és támogató parancsnokságokkal. Csak ezzel biztosítható a műveleti követelményeknek megfelelő ellátási formák és szolgáltatások biztosítása. Különösen a befogadó nemzettel való koordináció céljából logisztikai és mozgatás-szállítási konferenciákat szerveznek a szükséges logisztikai megállapodások kidolgozására. A befogadó nemzet részéről nem biztosítható képességhiányok pótlásához más logisztikai szervezetek aktiválására, telepítésére vagy művelettámogató beszállítók alkalmazására lehet szükség. [3, 4-53, saját fordítás]

A logisztikai tervezés célja a katonai helyzetre vonatkozó tények, feltételezések, információk és megfontolások alapos elemzésével támogatni az adott műveletre vonatkozó elgondolást. A művelettervezés alatt a logisztikai törzsnek képesnek kell lennie részletesen, pontosan elemezni, értékelni logisztikai szempontokat és azok lehetséges hatásait a rendelkezésre álló erőforrások kiegyensúlyozott felhasználásához.

A fentiekkel igyekszem bizonyítani, hogy a bonyolult katonai műveletekre való felkészülés és eredményes végrehajtás megköveteli az egyes szakmai területek szempontjait magában foglaló, átfogó terv kidolgozását. Ennek alapját a NATO Katonai Tanácsának 0133/4 NATO-műveletek tervezéséről szóló határozata teremti meg. A határozat lefekteti a NATO-parancsnokságok számára a művelettervezés indításának, kidolgozásának, a tervezési folyamat koordinálásának, jóváhagyásának, végrehajtásának, felülvizsgálatának és törlésének alapelveit. A tervezéstámogató útmutató (COPD) az együttműködő tervezési eljáráshoz valamennyi stratégiai és hadműveleti szintű szervezet parancsnokságait támogatja a műveletek tervezésében. A szövetséges harcászati szintű parancsnokságok (komponens parancsnokságok) felhasználhatják azt a saját tervezési feladataik végzéséhez. A tervezési feladatokat stratégiai szinten a Stratégiai Művelettervező Csoport (SOPG), hadműveleti szinten az Összhaderőnemi Művelettervező Csoport (JOPG), harcászati szinten a Harcászati vagy Komponens Művelettervező Csoport végzi. A logisztikai tervezési feladatok támogatására szolgál a Logisztikai Szakterületi Tervezési Útmutató (FPG-Log). Alkalmazása segítséget

jelent a szakterületre vonatkozó elemzések, elgondolások kidolgozásához, illetve a szakterületen kidolgozandó mellékletek tartalmának elkészítéséhez. A logisztikai tervezés szorosan kapcsolódik a művelettervezéshez, ezért a logisztikai tervezőnek tisztában kell lennie az alkalmazott művelettervezési eljárás lépéseivel.

A művelettervezési eljárás egyes lépéseit, illetve a tervezési folyamatban érintett egyes szintek kapcsolódását, valamint a közöttük folytatott információáramlást a 4. számú ábra mutatja be. Az ábrán látható folyamatok rendszerében kell beazonosítani a logisztikai tervezők egyes lépéshez kapcsolódó feladatait és a kidolgozandó tervezési dokumentumokat. A tervezési folyamatokban való eligazodáshoz jelentős segítséget nyújt a már említett Logisztikai Szakterületi Tervezési Útmutató (FPG-LOG).

Ennek célja egy olyan tervezési eszköz biztosítása, amely segíti a logisztikai tervezőket a tervezési eljárás logisztikai területein, a stratégiai és hadműveleti szint közötti - a 4. sz. ábra szerinti - információcserék idejének azonosításában. Mindezekon felül iránymutatást ad, és segít a szakterületre vonatkozó elemzések és elgondolások, valamint a szakmai mellékletek kidolgozásában. A logisztikai tervezési eljárás eredményes alkalmazásának nélkülözhetetlen eleme a NATO egymásra épülő képzési rendszerében a logisztikai tervezési útmutatóra épülő logisztikai képzések, tanfolyamok sorozata. A logisztikai tervezési útmutató szerkesztésében követi a COPD felépítését, külön tárgyalja a stratégiai szinten (SHAPE) és a hadműveleti szinten (JFC HQs²⁹) végzett tervezési folyamatot, azok eltérő követelményei miatt.

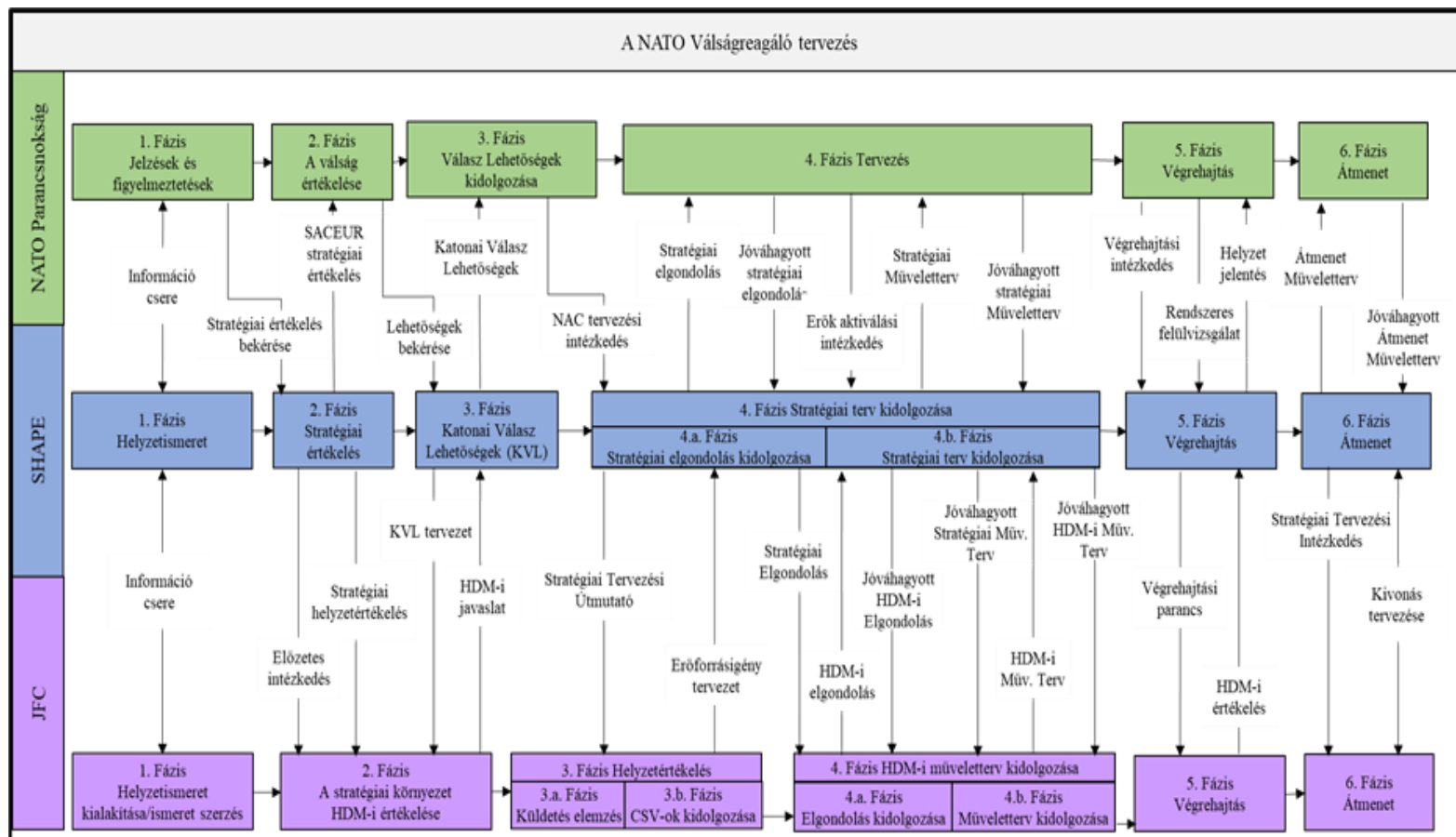
Természetesen, a legjobb tervezőtisztek sem tudnak hatékonyan működni tervezést támogató eszközök nélkül. A NATO a művelettervezési folyamat támogatásához felhasználja a modern információs technológiákat, mint például az érzékeny adatok megosztására szolgáló minősített informatikai hálózatot, a tervezőtisztek együttműködését, a művelettervezést támogató adatbázisok kezelését, valamint a tervezési dokumentumok előállítását lehetővé tevő rendszert (TOPFAS³⁰). A logisztikai tervezőket ezen felül még az informatikai rendszeren található, logisztikai témákat tartalmazó weblap (LOGNET³¹) is támogatja.

---

²⁹ Joint Force Command Headquarters

³⁰ Tools for Operations Planning Functional Area Service

³¹ Logistics Network

4. számú ábra. A NATO válságreakáló-tervezés lépései [5, 2] (saját fordítás)

I. Stratégiai szintű művelettervezés

A műveletek logisztikai támogatásának tervezési folyamata leírásakor megkerülhetetlen a tervezési folyamatban kidolgozandó dokumentumok említése, mint a tervezés alatt végzett munka eredménye, vagy célja. Ezek között első helyen szerepel a többnemzeti részletes telepítési terv (MNDDP³²). A nemzetek haderőelemekre vonatkozó mozgatási tervének jelentőségét támasztja alá Bellini Mark vezérőrnagy 1991. márciusi előadásában elhangzott mondata „Getting there is half of the battle” (magyar fordítása: „Ott lenni a fél csata megvívását jelenti.” - A szerk.). A kidolgozó munka eredményének másik fontos eleme a műveletre vonatkozó elgondolás (CONOPS), majd a részletes tervezés fázisában az elgondolás alapján kidolgozott műveletterv (OPLAN) és annak logisztikai (annex R), közlekedési (annex S), műszaki (annex EE) és egészségügyi (annex QQ) mellékletei. A dokumentumok kidolgozásához valamennyi tervezési szinten a politikai, gazdasági, szociális, katonai és földrajzi szempontok szerint elemezni kell a helyzetet. Az elemzés eredményeit összevetve a műveletre kiadott tervezési útmutató tartalmával lehet kialakítani a katonai művelet támogatására szolgáló logisztikai elgondolást, amelyet a stratégiai műveletterv 5 pontjában fejtenek ki (Service Support). A logisztikai elgondolás kidolgozásához figyelembe kell venni a hadszíntér főbb jellegzetességeit és azok hatását a logisztikai támogatásra, hozzávetőlegesen az erők nagyságát és a szükséges logisztikai képességeket, a logisztikai folyamatok vezetés-irányítási rendszerét, a befogadó nemzeti támogatás igénybevételének valószínűségét, a műveletben várhatóan résztvevő nemzeteket és a többnemzeti, vagy összhaderőnemi logisztikai képességeket.

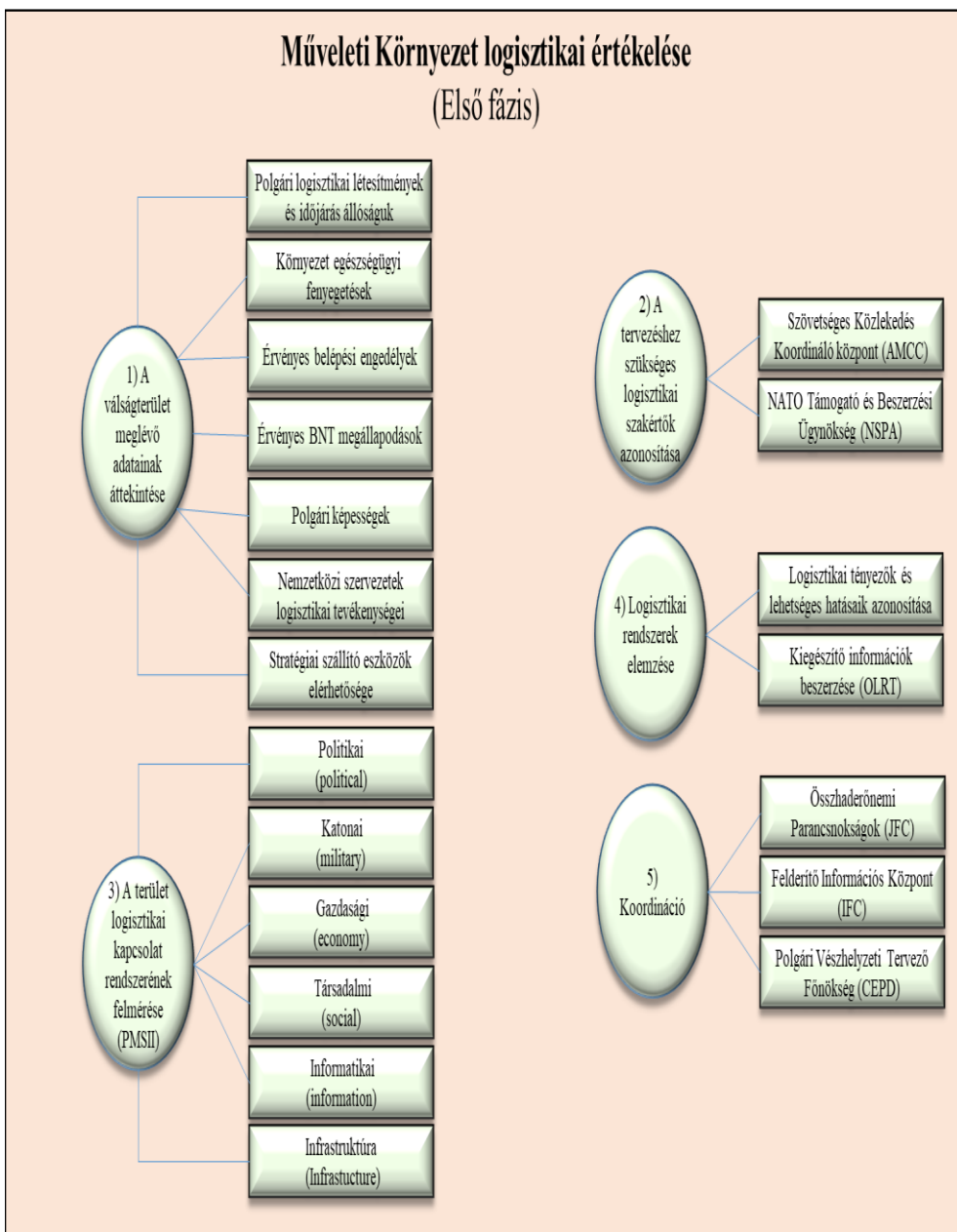
1) Helyzetismeret kialakítása

A stratégiai szintű művelettervezési folyamatának első eleme a stratégiai értékelés elkészítéséhez a várható, vagy már kialakult válság területének felmérése, megértése, egyszerűen megfogalmazva a helyzetértékelés. A logisztikai tervező feladata a logisztikai jelentőségű információk elemzése, ezzel teremtve meg a további tervezés alapadatait. A helyzetre vonatkozó még nem ismert információkról információigényt fogalmaz meg, majd a beérkező adatok alapján folyamatosan frissíti a már meglévő tervezési alapadatokat. A fázis legfontosabb tervezési eredménye a hadszíntérre vonatkozó lexikonszerű adatbázis az

---

³² Multinational Detailed Deployment Plan

érdekeltségi területről, lehetséges kockázatokról és fenyegetésekről, valamint a parancsnok kritikus információigényeiről. A fázis feladataihoz az 5. sz. ábrán látható területeket elemzi a tervezett katonai művelet logisztikai támogatásának alapjaira fókuszálva, a várható körülmények előzetes felméréseivel. [5, 5, saját fordítás]

5. számú ábra. A stratégiai helyzetismeret kialakításához kapcsolódó logisztikai feladatok [5, 6] (saját fordítás és szerkesztés)

A válságterületről rendelkezésre álló, az 5. sz. ábra szerint csoportosított adatok, információk elemzése, valamint további adatok beszerzésére vonatkozó igények alapján való pontosítása teszi lehetővé a tervezési folyamatot támogató Előzetes Logisztikai Értékelés (Initial Logistic Estimate) elkészítését. [5, 6, saját fordítás) A logisztikai tervezőtisztnek már a folyamat elején, tehát a helyzetismeret kialakításakor fel kell mérnie azon logisztikai szakterületeket, amelyek szakértőire kiemelten szükség lehet a logisztikai támogatás tervezéséhez. Az egyik ilyen területi képviselő lehet például az erők mozgatásával, szállítással és a mozgások összehangolásával foglalkozó közlekedési szakértő (AMCC³³), vagy a képességihiányok pótlására kereskedelmi szolgáltatások igénybevételéhez szükséges szakmai ismeretekkel rendelkező szakember (NSPA³⁴), amennyiben az szükséges.

Az érdekeltségi területre vonatkozó elemi logisztika jellemzők elemzése, a politikai, katonai, gazdasági, társadalmi, informatikai és infrastrukturális környezet logisztikai fókuszú felmérése és a tervezett katonai művelet logisztikai támogatásával való lehetséges kapcsolatainak elemzése alapján leképezhető a válságterület logisztikai kapcsolatrendszer. Ez kiterjedhet az alapvető szolgáltatásokra, a társadalom működéséhez szükséges létesítményekre, szervezetekre és társaságokra, a logisztikai, közlekedési létesítmények, iskolák, kórházak, víz- és energiaszolgáltató, szennyvízkezelő rendszerek, valamint egyéb geográfiai jellemzők elemzésére.

Az előző bekezdésekben tárgyalt adatok és elemzések eredményére támaszkodva el kell végezni a területre jellemző logisztikai kapcsolatrendszer elemzését. A logisztikai adatok elemzése és értékelése hatékonyan támogatja a logisztikai tervezési tényezők katonai műveletre gyakorolt hatásainak megértését és ezen keresztül a tervezési folyamatban alkalmazható tényezők beazonosítását. A részfeladat végzése lehetőséget teremt a még nem ismert tényekre, adatokra vonatkozó információigények (RFI³⁵) megfogalmazására, mind a magasabb szintű NATO-parancsnokság felé, mind a válságterületen jelenlévő stratégiai és/vagy hadműveleti Műveleti Összekötő és Felderítő Csoport (OLRT³⁶) felé.

A művelettervezési folyamatban elkerülhetetlen az ebben érintett szervezetek és személyek közötti folyamatos koordináció. A logisztikai

---

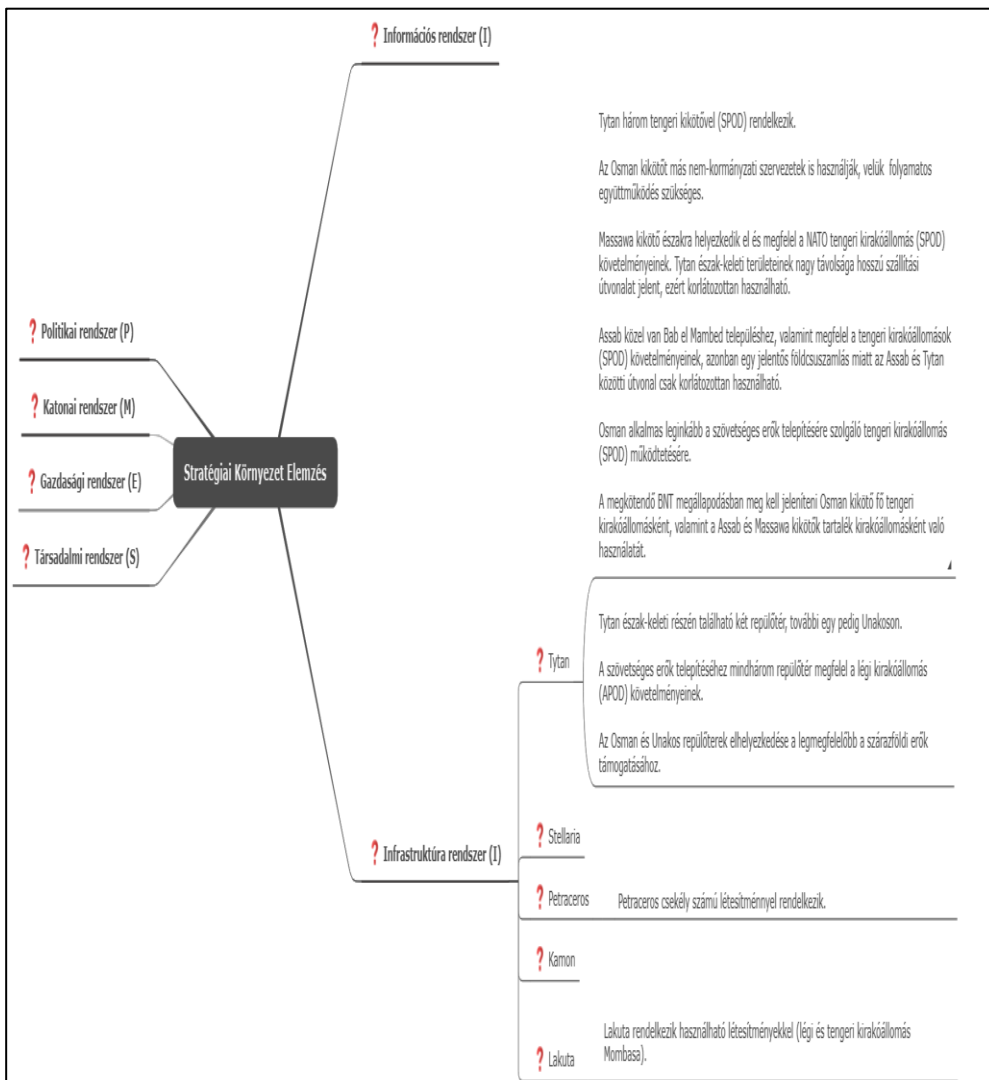
³³ AMCC – Allied Movement Coordination Centre

³⁴ NSPA – NATO Support and Procurement Agency

³⁵ Request For Information

³⁶ Operational Liaison & Reconnaissance Team

tervezőnek kommunikációs hálózatot kell létrehoznia a tervezési feladatok koordinálásához, ezért kapcsolatot alakít ki az alárendelt vezetési szinttel (JFC³⁷), alapinformációkat biztosítva a hadműveleti szintű (OLPP) tervezési folyamat támogatásához. Kapcsolatban kell lennie a Felderítő Információs Központtal (IFC³⁸) az érdekeltségi területre vonatkozó további adatok beszerzéséhez, illetve a Polgári Vészhelyzeti Tervező Főnökséggel (CEPD³⁹) a lehetséges polgári képességek adatainak megismeréséhez.

6. számú ábra. A logisztikai kulcstényezők gondolattérképe [5, 10]

³⁷ Joint Force Command

³⁸ Intelligence Fusion Cell

³⁹ Civil Emergency Planning Directorate

Az elemző munkához nagy segítséget nyújt a TOPFAS-rendszer, amely képes grafikusán, térképre illesztett módon tárolni és megjeleníteni a leinformált létesítményekről szóló adatokat, ezzel segítve a válságterület megismerését és a logisztikai értékelés kidolgozását. Az összetett adatgyűjtő, feldolgozó, elemző munka eredményeként vizualizálható a stratégiai logisztikai környezet, amely elősegíti a tervezés alatt álló katonai művelet logisztikai támogatási feladatait befolyásoló tényezők beazonosítását. A vizuális megjelenítés egyik lehetősége gondolattérkép készítése, amelynek a logisztikai kulcstényezőkre vonatkozó egy lehetséges változatát a 6. sz. ábrán szemléltetem.

<p>ALAPDOKUMENTUMOK Térképek, ábrák</p>	<p>Előzetes Logisztikai Helyzetértékelés</p>
<p>1. KÜLDETÉS Parancsnok küldetéselemzésének eredménye. Parancsnoki iránymutatás.</p>	
<p>2. HELYZET ÉS MEGFONTOLÁSOK</p> <p>a) Műveleti környezet kiemelt jellemzői, hatásuk a logisztikai támogatásra.</p> <p>b) Ellenséges erők</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Erősségük, szervezeti rend 2) Képességeik <p>c) Saját erők</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A fő elemek szervezeti rendje (erősségük) 2) Saját cselekvési változatok 3) Várható harcászati események (csapatmozgások, logisztikai előkészületek valamennyi fázisban) d) Logisztikai helyzet (személyi feltételek) e) Vezetés, irányítás, híradás helyzete f) Feltételezések g) Különleges sajátosságok h) Logisztikai helyzet <ol style="list-style-type: none"> 1) Ellátó létesítmények 2) Ellátás (anyag készletek) 3) Szállítás (elérhető eszközök, képességek, szabályok) 4) Egészségügyi szolgáltatások 5) Polgári műszaki támogatás (felelősségek, korlátozó tényezők) 6) Egyéb (nem említett tényezők, hiányosságok, helyi erőforrások, helyiek minimális szükséglete) 	<p>3. SAJÁT CSELEKVÉSI VÁLTOZATOK LOGISZTIKAI ELEMZÉSE</p> <p>A cselekvési változatra hatással bíró tényezők felsorolása, várható hatásuk mértéke.</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Valamennyi CSV logisztikai szempontú értékelése (vezetési rendszer, tervezett műveletek, szükséglet). b) A helyzetelemzésben rögzített logisztikai tényezők alapján a CSV-ok elemzése (követelmények-képességek összevetése). c) A logisztikai szempontokat szem előtt tartó elemzés, nem döntés. Eredmények. A CSV-ok összehasonlításának alapjai.
	<p>4. SAJÁT CSELEKVÉSI VÁLTOZATOK ÖSSZEHASONLÍTÁSA</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Az egyes CSV-ék logisztikai szempontú előnyeirnek és hátrányainak felsorolása.
	<p>5. KÖVETKEZTETÉSEK</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Megállapítás a megfogalmazott küldetés logisztikai támogatásának megvalósíthatóságáról (igen vagy nem). b) Megállapítás a logisztikai szempontból leginkább támogatott CSV-ról. c) A nagyobb logisztikai hiányosságok azonosítása, kiküszöbölési vagy a hatásuk csökkentésére vonatkozó javaslatok.

7. számú ábra. Az Előzetes Logisztikai Helyzetértékelés főbb tartalmi elemei [5, C-3, saját fordítás és szerkesztés]

A stratégiai helyzetismeret-kialakítás logisztikai feladatait folyamatosan végezni kell, a megfogalmazott információigényekre érkezett válaszok és a pontosított adatok bevezetése után is, a tervezési folyamat előrehaladásával párhuzamosan újabb és újabb információk keletkeznek, illetve információigények fogalmazódnak meg, ezért az előzetesen elemzett adatokat újra pontosítani kell, az elemzések eredményét felül kell vizsgálni, az információigényre érkezett válaszok eredményeit be kell építeni.

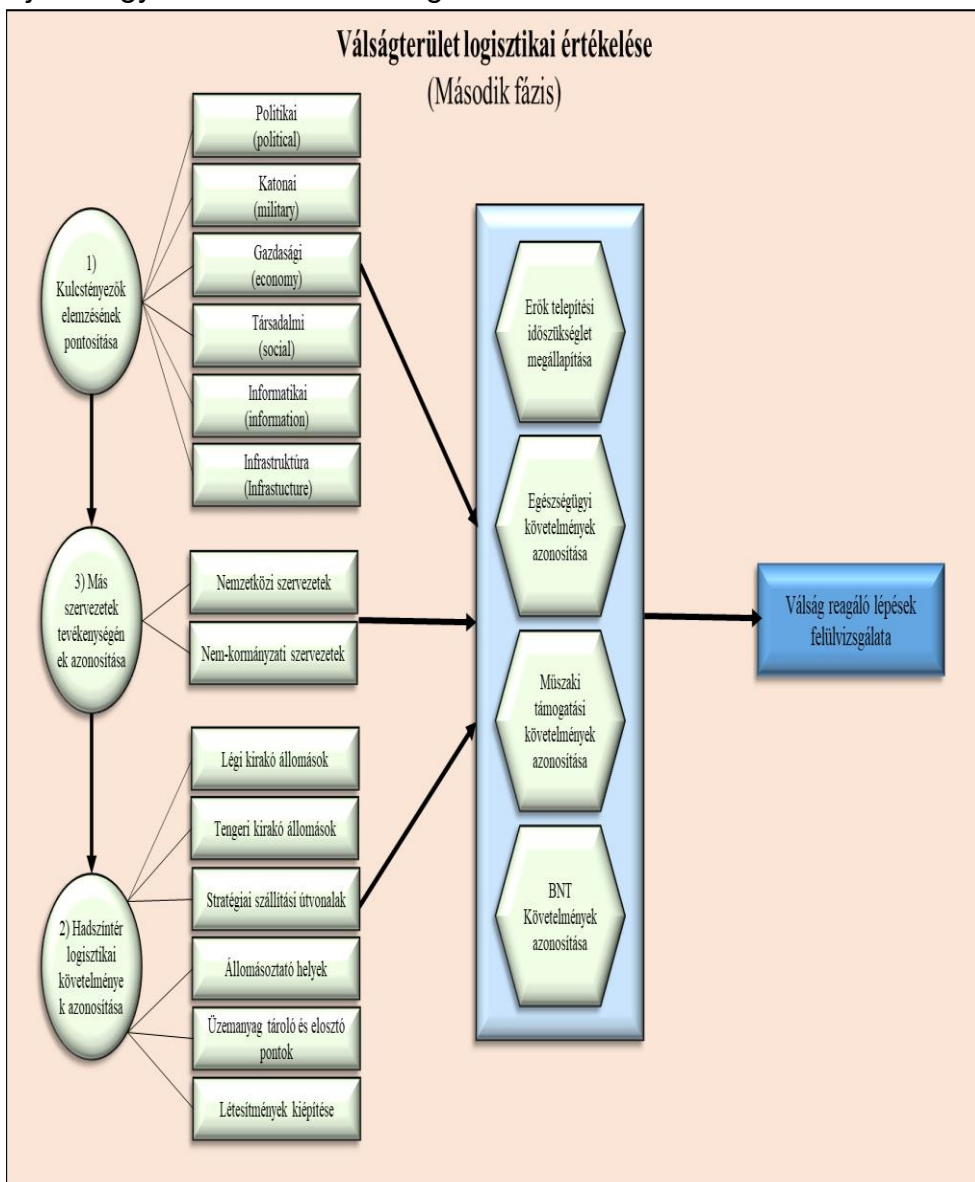
A hivatkozott tervezési útmutató „C” mellékletében található logisztikai helyzetértékelési mintadokumentum megteremti a folyamatos felülvizsgálat alapját. A 7. sz. ábrán felsorolt tartalmi elemek felhasználásával a tervezési folyamat egyes lépéseivel összhangban, pontról pontra összeegyeztethető információk előállítását követelik meg a logisztikai tervezőktől. A folyamatosan összefogott tartalmú, a művelettervezés egyes lépéseihez igazodó, a lényegi információkat csoportosítva tartalmazó mintadokumentum segédeszközt biztosít a logisztikai tervezők számára, a logisztikai terület legfontosabb adatainak kezelésére, illetve azok felhasználására a törzsmunka egyes lépéseihez kapcsolódó feladatok végzéséhez.

Az adatlap egy könnyen elérhető támogató anyagot jelent a logisztikai területtel kapcsolatos megfontolások törzsértekezleteken való megosztásához. [5, 6-11, saját fordítás]

2) Stratégiai értékelés

A stratégiai művelettervezés második fázisa a stratégiai helyzetértékelés kidolgozása, támogatva a NATO-parancsnokság politikai-katonai értékelését, a végállapot és célkitűzések megfogalmazását. Az együttműködő tervezési folyamat ezen fázisában kezdődik meg az alárendelt parancsnokságok tevékenysége. A logisztikai tervező a fázisban további elemzéseket végez az előző fázisban begyűjtött adatok alapján. Legfontosabb feladata a NATO-művelet végrehajtására leginkább hatással lévő logisztikai korlátok és fojtópontok (szűk keresztmetszetek) beazonosítása [5,13, saját fordítás]. A fázis feladatainak eredménye a válságterületre vonatkozó Pontosított Logisztikai Helyzetértékelés. A fázis logisztikai tervezési feladatait és azok kapcsolatát a 8. sz. ábra mutatja be. A logisztikai tervező folytatja a kulcstényezők vonatkozó korábbi adatainak elemzését. Logisztikai szempontok szerint felülvizsgálja és szükség szerint pontosítja a PMESII elemzés eredményeit, logikus következtetésekkel biztosítja a stratégiai, hadműveleti és a nemzeti tervezők között a logisztikai környe-

zet egységes értelmezését. Továbbá beazonosítja a hadszíntér logisztikai létesítményeit, kirakóállomásokat, a hozzájuk kapcsolódó stratégiai szállítási útvonalakat és állomásoztató helyeket az erők telepítéséhez, illetve felméri a létesítmények létesítésének szükségességét. A válságterületen működő nem-kormányzati és nemzetközi szervezetek tevékenységének elemzésével felméri a saját logisztikai támogató műveletre gyakorolt hatásukat az esetleges konfliktusok megelőzésére, illetve azonosítja az együttműködés lehetséges területeit.

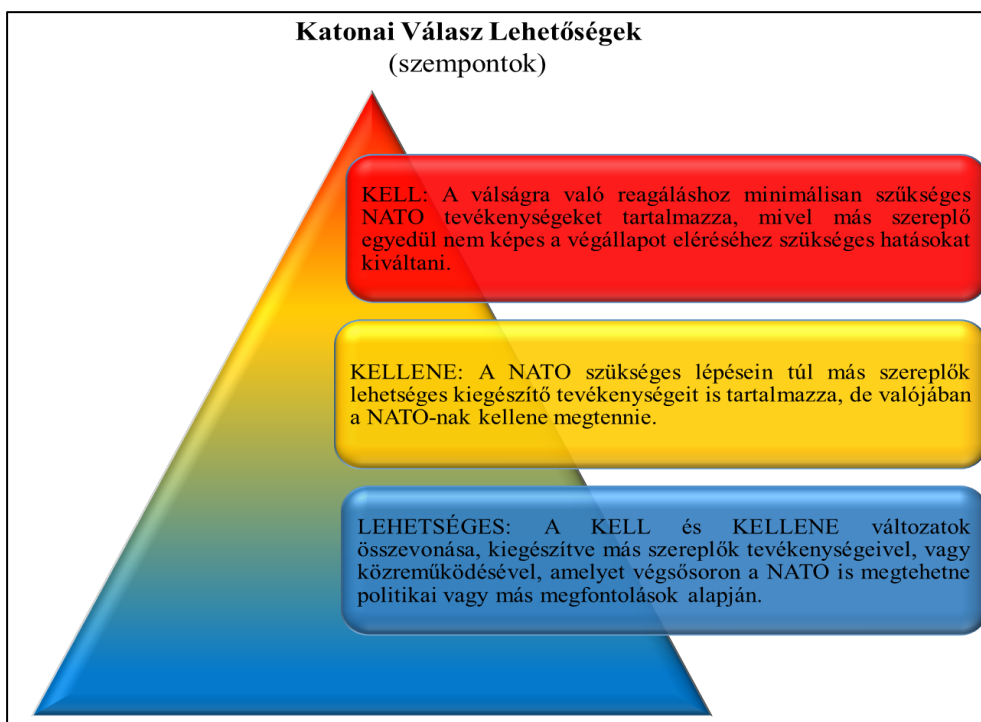

8. számú ábra. A logisztikai értékelés feladatai [5, 14, saját fordítás és szerkesztés]

Az elemzések eredményeként a szakterület szakértőivel közösen felméri a művelet végrehajtó erők telepítésének időszükségletét, az egészségügyi létesítményekkel kapcsolatos követelményeket, valamint a művelethez szükséges infrastruktúraelemek telepítésének műszaki lehetőségeit. A katonai művelet végrehajtásához szükséges támogatási területek elemzése alapján behatárolja a befogadó nemzeti támogatás lehetőségeit, kezdeményezi a szolgáltatások igénybevételéhez szükséges egyeztetéseket. A logisztikai tervezési feladataihoz folyamatosan egyeztet a szakmai szervezetek képviselőivel, valamint a beszerzett adatok alapján pontosítja az előzetes logisztikai helyzetértékelés tartalmát.

3) Katonai Válaszlehetőségek kidolgozása

Az Észak-atlanti Tanács (NAC⁴⁰) felkérése alapján, a tanács Politikai Katonai Értékelési folyamatának támogatására a stratégiai tervezés harmadik fázisában alakítják ki az adott válsághelyzetre adható Katonai Válaszlehetőségeket (MROs⁴¹).

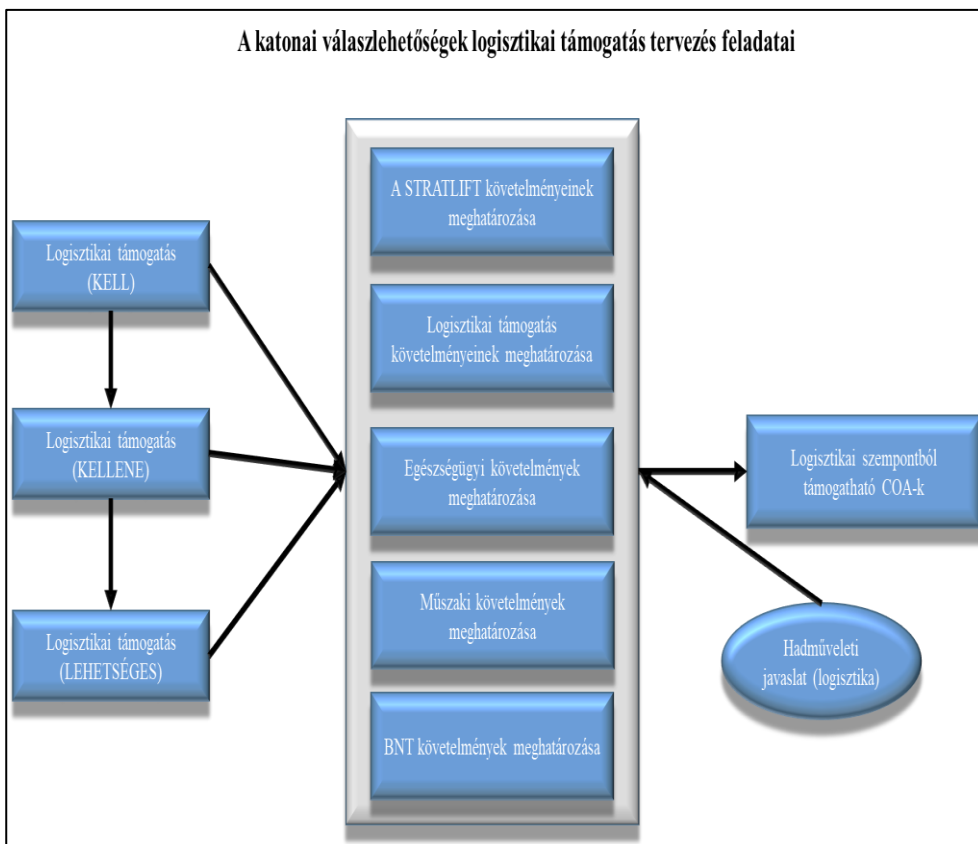
9. számú ábra. Katonai válaszlehetőségek kidolgozásának szempontjai [5, B-1-2, saját fordítás és szerkesztés]

⁴⁰ North Atlantic Council

⁴¹ MROs – Military Response Options

A katonai válaszlehetőségeket három szempont alapján dolgozza ki a stratégiai tervezőcsoport. Az egyes lehetőségek közötti eltérés szempontjait (Kell, Kellene, Lehetséges) és azok értelmezését a 9. sz. ábra mutatja be.

A logisztikai tervező a három szempont szerint kidolgozott változatokra egy-egy logisztikai támogatási koncepciót dolgoz ki, a 10. sz. ábra szerinti feladatok végrehajtásával.

10. számú ábra. A Katonai válaszlehetőségek logisztikai támogatási tervezésének lépései [5, 19, saját fordítás]

A közlekedési szakértőkkel (AMCC) egyeztetve határozza meg a stratégia szállítási követelményeket és az erők telepítésének időrendjét. A logisztikai szakértőkkel együtt összeállítja a logisztikai követelményeket és a logisztikai létesítmények lehetséges helyszíneit. Az egészségügyi szakterület képviselőivel egyeztetni az egészségügyi támogatás szintjét és követelményeit. A művelethez szükséges logisztikai létesítmények esetleges fejlesztésével, telepítésével kapcsolatban egyeztet a

katonai műszaki szakterület képviselőjével, egyezteti a befogadó nemzeti támogatáson keresztül igénybe vehető szolgáltatások körét, illetve a művelettámogató beszállítók alkalmazásának követelményeit. Valamennyi területen figyelembe veszi a hadműveleti szintű parancsnokságról beérkezett hadműveleti javaslatok tartalmát. Mindezek közben folyamatosan pontosítja a logisztikai helyzetértékelés tartalmát és az adatok alapján levont következtetéseket. [5, 12-17, saját fordítás]

4a) Stratégiai elgondolás (CONOPS) kidolgozása

A stratégiai műveletterv kialakítását a COPD két nagy területre, alfázisra bontja: az elgondolás (4a) és a terv (4b) kidolgozása. A NATO-vezetésű katonai műveletek tervezéséhez szükséges stratégiai elgondolást a tervezési folyamat 4a. alfázisában a válságterületen működő külső szereplők (nem katonai és nem NATO) tevékenységével összhangban, a NAC által elfogadott stratégiai elgondolás alapján dolgozzák ki. A válságterületre vonatkozó elemzéseket és értékeléseket követően a NAC által kiadott indító tervezési útmutató (NID⁴²) alapján kezdődik meg a stratégiai elgondolás kidolgozása, majd annak a NAC általi elfogadásával és az előzetes Többnemzeti Összhaderőnemi Szükségleti Igény (CJSOR⁴³) nemzeteknek való továbbításával fejeződik be. A Stratégiai Elgondolás kidolgozása is két nagy részfeladatra különül el, amelyből az első a Stratégiai Tervezési Útmutató (SPD⁴⁴) kidolgozása és kiadása, a másik részfeladat az SPD tartalmát és a korábbi elemzéseket felhasználva, a stratégiai elgondolás (CONOPS) elkészítése.

A logisztikai tervező ebben a fázisban a CONOPS kidolgozásához tovább pontosítja a logisztika támogatórendszer felépítését, kidolgozza az SDP logisztikai támogatási fejezetét, valamint a Stratégiai Logisztikai Elgondolást. Az elvégzendő főbb feladatokat a 11. sz. ábrán foglaltam össze. A többnemzetű megoldások alkalmazásait egyezteti a hadműveleti parancsnokságokkal, a nemzetekkel és az NSPA-val (NATO Support and Procurement Agency: NATO Támogató és Beszerzési Ügynökség).

Az első feladat a NAC indító tervezési útmutatójának tartalmi elemzése, ami egyben tartalmazza a NATO Katonai Bizottságának (MC⁴⁵) iránymutatását is. Az elemzésben a tervező kiemelt figyelmet fordít a logisztikai szempontból fontos információkra, és kapcsolatba lép a NID-ben engedélyezett Szövetségen kívüli szereplőkkel. Felülvizsgálja

---

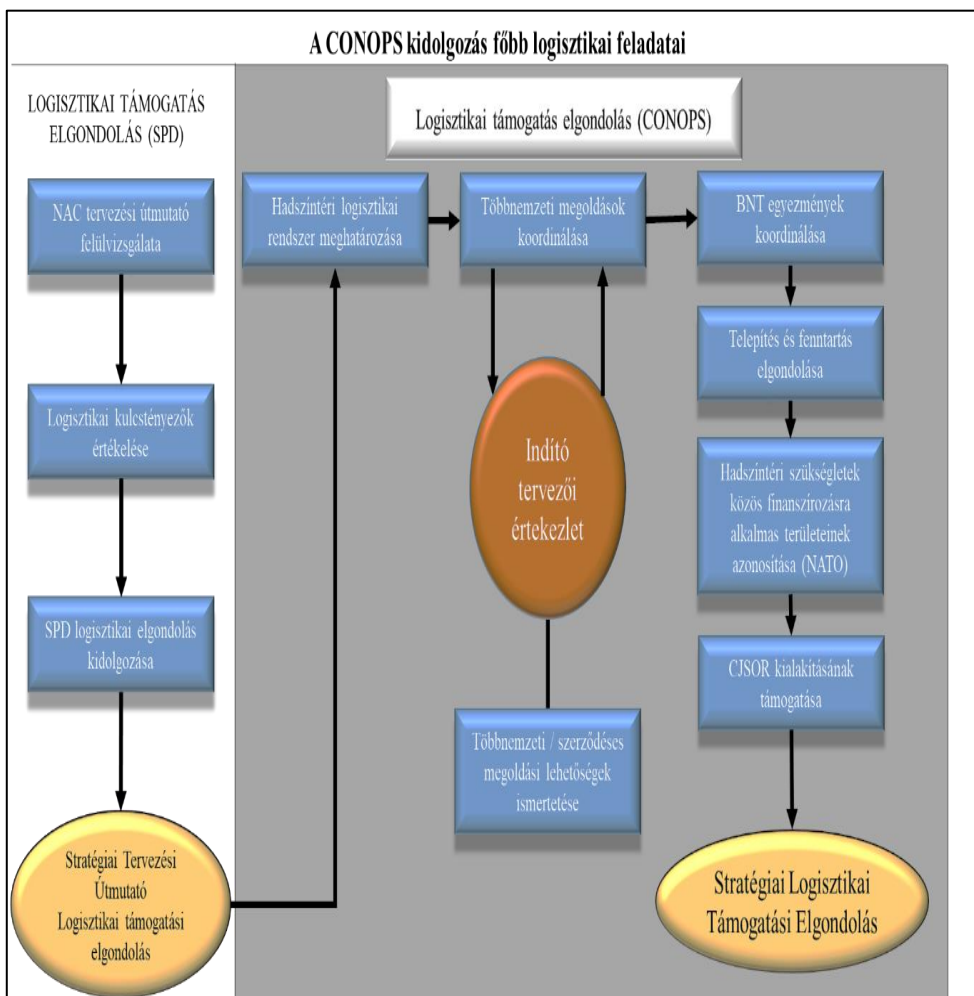
⁴² NID – NAC Initiating Directive

⁴³ CJSOR – Combined Joint Statement Of Requirements

⁴⁴ SPD – Strategic Planning Directive

⁴⁵ MC – Military Committee

a logisztikai kulcstényezőket, a logisztikai támogatási eljárásokat megalapozó (például a többnemzeti összhaderőnemi hadszíntéri logisztikai szervezetekre, a befogadó nemzeti támogatásra, a vezető nemzetre, a szerepre szakososodott nemzetre és a művelettámogató beszállítókra vonatkozó) megállapodásokat.

11. számú ábra. A CONOPS-kidolgozás logisztikai feladatai [5, 25, saját fordítás és szerkesztés]

A kiadott magasabb szintű tervezési útmutató (NID) és a SACEUR⁴⁶ szándéka és útmutatása alapján a szükséges mértékben módosítja a kiválasztott katonai válaszlehetőséghez már kidolgozott logisztikai támogatási elgondolást, amely alapján kialakítja a Stratégiai Tervezési

⁴⁶ Supreme Allied Commander of Europe

Útmutató logisztikai fejezetét. Az SPD egyben iránymutatást nyújt a hadműveleti szintű parancsnokság tervezési feladataihoz, ezért abban már szerepelnie kell a logisztikai, közlekedési és a befogadó nemzeti támogatási elgondolás alapjainak.

A stratégiai elgondolást (CONOPS) támogató logisztikai elgondolás alapja a korábban említett útmutatók szándéka és iránymutatása szerint továbbfejlesztett hadszíntéri logisztikai rendszer, melynek felépítésében megtaláljuk a stratégiai szállítási útvonalakat, a hadszíntér belépési pontjait jelentő légi és tengeri kirakóállomásokat, állomásoztatási körzeteket, a lehetséges befogadó nemzeti támogatási elemeket, valamint a hadszíntérén belüli szállítási útvonalakat.

A logisztikai támogatás gazdaságosság, egyszerűség, rugalmasság alapelveinek megfelelően a tervezőnek koordinálnia kell a többnemzeti megoldások, művelettámogató beszállítók alkalmazását, amely szempontjait már rögzítette a logisztikai kulcstényezők elemzésekor. A két területen elérhető megoldások aktuális állapotáról az Indító Tervezői Konferencián (IPC⁴⁷) nyújt tájékoztatást a műveletben érintett nemzetek logisztikai szakértői számára. A logisztikai támogatási elgondolás továbbfejlesztéséhez ezt a konferenciát a lehető legkorábban kell megszervezni a nemzetekkel és a feladatban érintett hadműveleti parancsnokságokkal, ahol hivatalos tájékoztatást kapnak a stratégiai logisztikai elgondolásról, beleértve a mozgatási, ellátási és egészségügyi támogatást. A konferencia eredményei alapján a NATO stratégiai logisztikai szervezete és a jogi szakterület képviselője közösen kialakítják a BNT igénybevételét és nyújtását lehetővé tevő megállapodásokat, ezzel biztosítva a BNT-igényléshez, valamint áthaladási megállapodások megkötéséhez szükséges követelmények összegzését.

A logisztikai tervező további feladata a kijelölt hadműveleti parancsnoksággal együttműködve, az erők telepítésére és fenntartására vonatkozó koncepció kidolgozása. Ezen belül a stratégiai logisztikai elgondolásnak ki kell térnie a közlekedési, a BNT, az erők ellátási és a haditechnikai eszközök fenntartási, a létesítmények telepítésének műszaki, az egészségügyi támogatási, valamint a művelettámogató beszállítók alkalmazásának elgondolására, a pénzügyi alapok felhasználására, valamint a munkaerő alkalmazásának területére is. Ebben a fázisban kell azonosítani azokat a hadszíntéri követelményeket, szükséges létesítményeket, amelyek közös finanszírozás terhére számolhatók el (pld.: légi vagy tengeri kirakóállomások infrastrukturális elemei).

---

⁴⁷ IPC – Initial Planning Conference

A logisztikai tervező figyelemmel kíséri a CJSOR kidolgozásakor a logisztikai támogatórendszer működéséhez szükséges képességek megjelenítését, illetve egyeztetni a CIMIC⁴⁸ szakterület képviselőivel a NATO-műveletek várható hatásait a területen működő nem NATO szervezetek tevékenységére. [5, 18-22, saját fordítás]

4b) Stratégiai terv (OPLAN) kidolgozása

A tervezési folyamat 4b alfázisának célja a stratégiai elgondolás elfogadható kockázatokkal való megvalósításához szükséges erők és képességek beazonosítása, aktiválása. A művelettervnek a NATO Katonai Tanácsa és NAC általi jóváhagyásához részletesen be kell mutatni a stratégia tevékenységek és műveletek sorrendjét, ebbe beleértve a NATO-vezetés alatt álló erők telepítését, alkalmazását, fenntartását, vezetés-irányítását és a nem-NATO szervezetekkel való kapcsolattartást. Az alfázis a SECUR-stratégia elgondolásának NAC-hoz való felterjesztésével kezdődik, és a Végrehajtási Irányelvek (NED⁴⁹) kiadásával fejeződik be. [5, 30.] A fázist a stratégiai elgondolás, a stratégiai műveletterv kidolgozása, az erőgenerálás folyamata és a művelet végrehajtása keretezi.

Az alfázis logisztikai feladatai közé tartozik a szükséges stratégiai erőforrások, képességek és támogató tevékenységek koordinált és megállapodásokon alapuló biztosítása az Összhaderőnemi Hadművelési Területen (JOA⁵⁰). A stratégiai tervezőcsoport az erők felkészítésével és műveleti képességének fenntartásával (gyakorlások, erők készenlétének felmérése és igazolása, hadszíntéri logisztikai támogatás és képességfejlesztés), az erők telepítésére szolgáló közlekedési rendszerrel, a stratégiai szállítási útvonalakkal és kirakóállomásokkal kapcsolatos körülményeket helyezi a tervezési folyamat előterébe.

A logisztikai tervező a 4a. részfázisban végzendő fő feladatait a 12. ábra szerinti folyamatábra alapján végzi. A fázis eredményeként elkészül a stratégiai műveletterv logisztikai támogatási fejezete, valamint a művelet bonyolultságától függő terjedelemben a logisztikai, közlekedési, műszaki és egészségügyi mellékletek, valamint az erők hadszíntéren való elhelyezkedését tartalmazó Szövetséges Elosztási Jegyzék (ADL⁵¹).

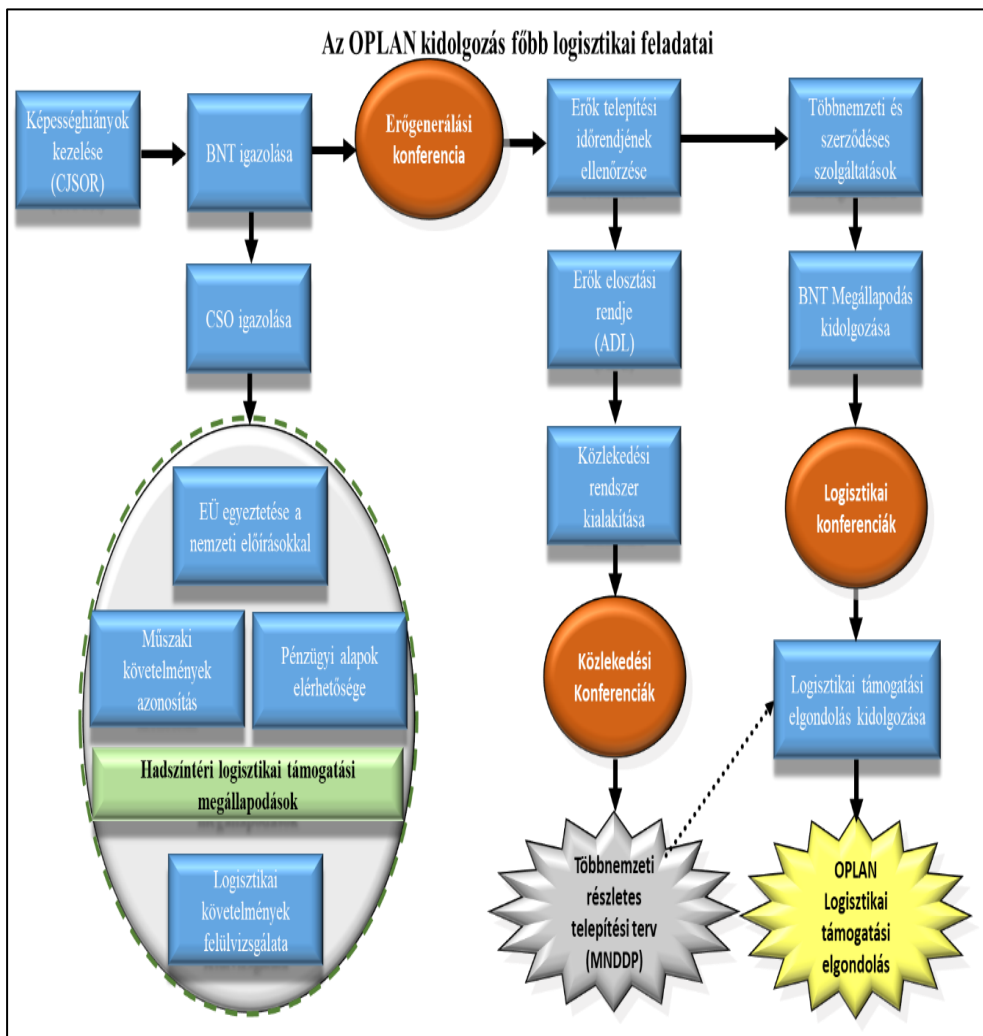
⁴⁸ CIMIC – Civil-Military Cooperation

⁴⁹ NED – NAC Execution Directive

⁵⁰ JOA – Joint Operation Area

⁵¹ ADL – Allied Disposition List

A feladatokhoz bekéri a nemzetek rendelkezésre álló logisztikai szervezeteinek állapotáról szóló jelentéseket, felülvizsgálja a felkészülés és készenlét érdekében bevezetett válságreakáló intézkedéseket. Elemzi az erők jogállásáról szóló megállapodás (SOFA⁵²) hatását a logisztikai támogatásra, egyeztetni a logisztikai tevékenységeket a támogató feladatokkal.

12. számú ábra. Az OPLAN-kidolgozás logisztikai feladatai [5, 32] saját fordítás és szerkesztés

Együttműködik az NSPA-val, valamint a hadműveleti parancsnokságokkal a CJSOR-ban felmerülő képességhiányok pótlásában. Igazolja a hadszíntéren igénybevehető befogadó nemzeti támogatásból,

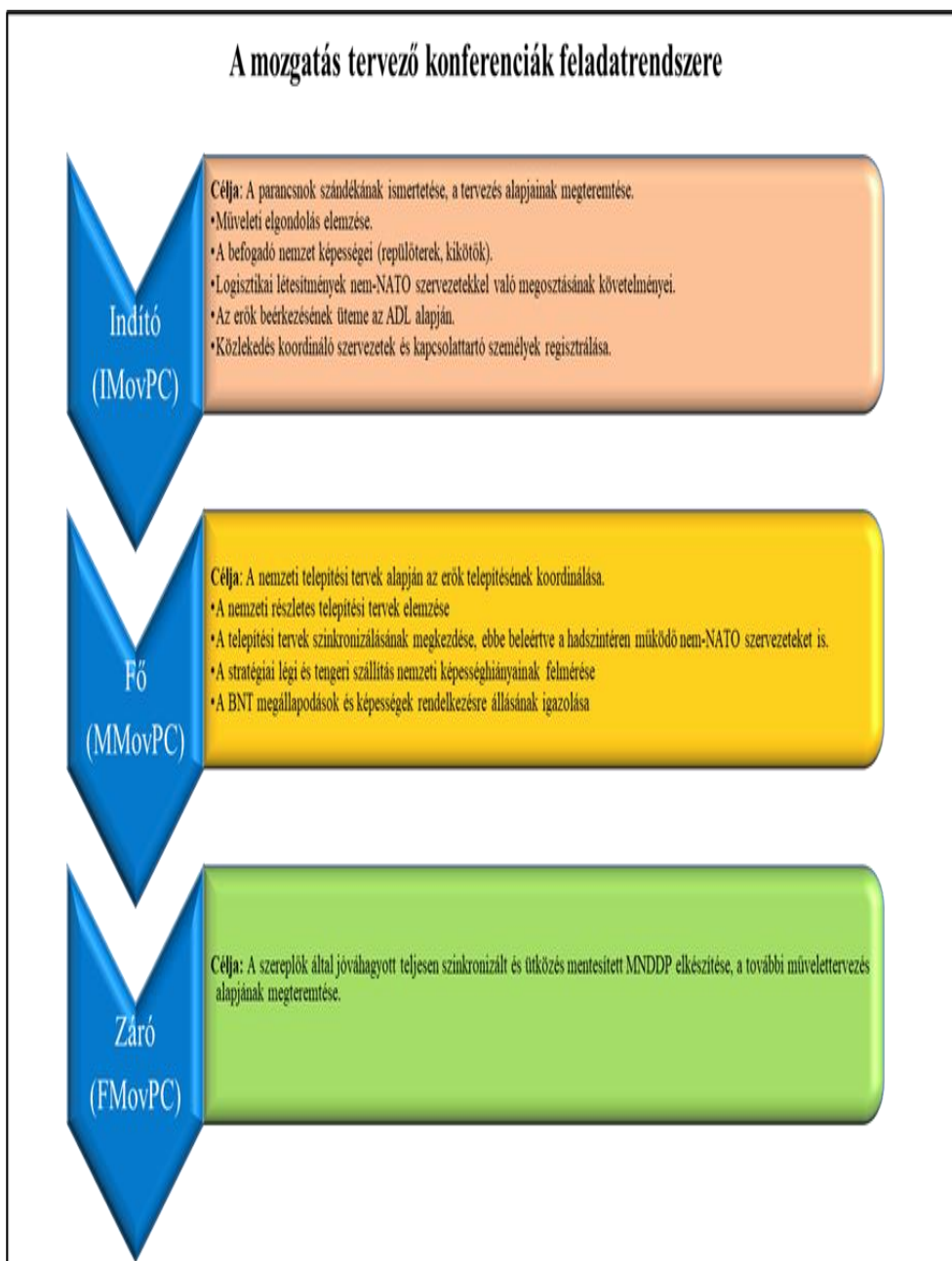
⁵² SOFA – Statement Of Forces Agreement

illetve a művelettámogató beszállítóktól érkező logisztikai szolgáltatások meglétét, valamint az egyéb logisztikai támogatásra vonatkozó követelmények (logisztikai, közlekedési, egészségügyi, műszaki) teljesülését, a megállapodások, pénzügyi erőforrások alkalmazhatóságát. A logisztikai képességhiányok csökkentéséhez - felhasználva a rendelkezésre álló adatokat és információkat - részt vesz az Erőgenerálási Konferencián, ahol támogatja a nemzeti logisztikai szervezetek felajánlását, illetve tájékoztatja a nemzeteket az elérhető többnemzeti logisztikai megoldásokról.

A támogatási feladatok megkezdéséhez elemzi az erők telepítésének időrendjét, ezzel biztosítva a telepítést támogató szervezeti egységek időben való telepítését. A műveletben érintett szervezeti elemek hadszínterre érkezésének tervezéséhez a SACEUR kiadja az erők hadszíntéri elhelyezkedését leíró jegyzékét (ADL), ezzel biztosítva a Szövetséges Mozgatás Koordináló Központ (AMCC) és a nemzetek között az erők beérkezésével kapcsolatos feladatok szinkronizálását, ebbe beleértve a rendeltetési helyeket, a stratégiai szállítási útvonalakat, valamint az alkalmazott szállítási módokat. Az ADL alapján a nemzetek elkészítik a nemzeti erők telepítésére vonatkozó Részletes Telepítési Terveket (DDPs), amelyeket az AMCC-vel együttműködve koordinálnak és ütközésmentesítenek, majd véglegesítik a Többnemzetű Részletes Telepítési Tervet (MNDDP) az erők aktiválását követő telepítés hatékony végrehajtásához.

Az erők hadszínterre érkezésének alapfeltétele a szükséges közlekedési rendszer kialakítása, amit az AMCC és a hadművelleti parancsnokságok együttműködésében terveznek, fejlesztenek és működtetnek a berakóállomásoktól a kirakóállomásokig terjedően. A rendszer működéséhez a logisztikai tervezőnek igazolnia kell a fogadó nemzet képességeit a légi, tengeri és vasúti kirakóállomások működtetésére, valamint a fogadás és állomásoztatás feladataihoz szükséges létesítmények meglétét. A hatékony telepítéshez a 13. sz. ábra szerinti feladatrendszerrel megszervezett mozgatástervező konferenciák sorozatát szervezik meg.

Az indító, fő és záró közlekedési konferenciákon egyeztetik a nemzeti telepítési terveket a műveletre kiadott CJSOR alapján, ezzel támogatva a többnemzeti telepítési terv kidolgozását, illetve a művelet-terv közlekedési mellékletének pontosítását. A művelettel kapcsolatban végzett részletes logisztikai tervezéshez a logisztikai tervező a nemzetekkel és a hadművelleti parancsnokságokkal pontosítja a lehetséges többnemzeti együttműködés és művelettámogató beszállítók alkalmazásának lehetőségeit.

13. számú ábra. A közlekedéstervező konferenciák [5, 35, saját fordítás és szerkesztés]

Az adott hadszíntéren elérhető befogadó nemzeti támogatás igénybeviteléhez és a művelet logisztikai támogatásának megszervezéséhez ki kell dolgozni a BNT igénybevitelét szabályozó megállapodást. Ez

a BNT-t nyújtó nemzet, valamint a stratégiai parancsnokság és a műveletben résztvevő nemzetek között megkötött megállapodás (HNS MOU⁵³) teremti meg a BNT igénybevételének formális alapjait, lefekteti az igénybevételének alap- és irányelveit, illetve biztosítja a BNT igénybevételét szabályozó további megállapodások alapját.

A folyamat szerves elemét képezik a tervezett katonai művelet szereplői részvételével a NATO stratégiai parancsnokságán megszervezett logisztikai konferenciák. A logisztikai erőforrások meglétéhez, a befogadó nemzet és a résztvevő nemzetek képviselőivel egyeztetik a művelet szükségleteinek biztosításához a logisztikai megállapodásokat, különös figyelmet fordítva az üzemanyag- és lőszerkészletekre. A befogadó nemzeti támogatásban jelentkező képességhiányok további logisztikai szervezetek aktiválását és telepítését követeli meg. A katonai művelet sikeres végrehajtására hatással bíró logisztikai területek kiemelt figyelmet kapnak, és megjelennek a műveletterv logisztikai mellékletében.

A kiemelt fontosságú területek közé tartoznak a logisztikai támogatási normák, amelyek megállapításához figyelembe kell venni az egyes fázisok műveleti sebességét és az alárendelt parancsnokságok elemzésére alapuló szükségleteit. Igazolni kell a műveletért felelős parancsnok (SACEUR) irányutatása alapján a résztvevő nemzetek számára biztosítandó befogadó nemzeti támogatás szintjét és területeit. A logisztikai támogatási felelősségek pontos megjelenítéséhez megállapítják a nemzetek felelőssége alatt maradó logisztikai területeket, igazolják a vezető vagy szerepre szakosodott nemzetekkel megkötött megállapodások érvényességét, különösen a kritikus logisztikai területnek számító üzemanyag-ellátásra és -elosztásra vonatkozóan.

A műveleti követelmények alapján felméri a szükséges hadszíntéri logisztikai létesítmények, mint például a kirakóállomások (repülőtér, kikötő) fejlesztésének szükségességét, valamint az ezekhez kapcsolódó stratégiai szállítási útvonalakat, majd ezek azonosítása és fontossági sorrendjének megállapítása után megfogalmazzák a hadszíntéri műszaki követelményeket. Végül a stratégiai művelettervező csoport logisztikai tervezője a mozgatótervező, erőgenerálási és logisztikai egyeztetések információi alapján tovább pontosítja a műveleti elgondolás (CONOPS) logisztikai támogatási elgondolását, illetve együttműködve a SHAPE egészségügyi főnökségével, pontosítja a műveletterv egészségügyi mellékletét. [5, 23-38, saját fordítás]

---

⁵³ HNS MOU – Host Nation Support Memorandum Of Understanding: Befogadó Nemzeti Támogatás Együttműködési Megállapodása)

5) Stratégiai műveletterv végrehajtása és értékelése

A jóvágyott művelettervnek megfelelően megkezdett művelet végrehajtását folyamatosan ellenőrizni és értékelni kell; az eredményekből levont következtetések alapján a szükséges mértékben pontosítani kell a művelettervet. A logisztikai tevékenységek stratégiai értékelése természetesen a SHAPE logisztikai főnökségének felelősségében marad. Ebben a fázisban az összhaderőnemi parancsnoksággal, a nemzetekkel, illetve az NSPA-val együttműködve végzett elemző-értékelő tevékenységről konkrét kimeneti dokumentum nem keletkezik.

Az értékelés szempontjai közé tartozik a művelet logisztikai támogatásában szerepet játszó katonai és civil szereplők tevékenységének folyamatos összehangolásához a logisztikai helyzet értékelése, a logisztikai képességhiányok kezelése, valamint az erők telepítésének felügyelete. [5, 39-40, saját fordítás]

6) Átmenet

A művelettervezési eljárás végső, hatodik fázisában dolgozzák ki és koordinálják a válságkezelési feladatok átadását az Egyesült Nemzetek Szervezete vagy más nemzetközi szervezet (pld. Európai Unió), illetve a válságterület helyi szereplője számára, amivel párhuzamosan megtörténik a NATO-erők szervezett, koordinált kivonása is anélkül, hogy a folyamat destabilizáló hatást váltana ki a régióban.

A fázis logisztikai feladatainak legjelentősebb eleme a hatáskörök átadásának és a saját erők kivonásának tervezése. Az erők kivonásához kidolgozzák a többnemzeti kivonási tervet, illetve meghatározzák a NATO-tulajdonú létesítmények átadásával kapcsolatos hatásköröket. [5, 41, saját fordítás]

II. Hadműveleti szintű művelettervezés

A tanulmány előző fejezetei a stratégia szintű tervezési folyamat logisztikai feladatait kötötte össze a művelettervezés egyes lépéseivel, a továbbiakban a hadműveleti szinten végzett logisztikai feladatokat elemzem. A hadműveleti szintű parancsnokságokon a műveletek tervezését a törzs állományából kijelölt Összhaderőnemi Művelettervező Csoport végzi a COPD-ben megjelenített rendben, ezzel az egységsítéssel, valamint az együttműködő és összehangolt tevékenységekkel megteremtve a hatékony művelettervezés alapját.

1) Helyzetismeret kialakítása

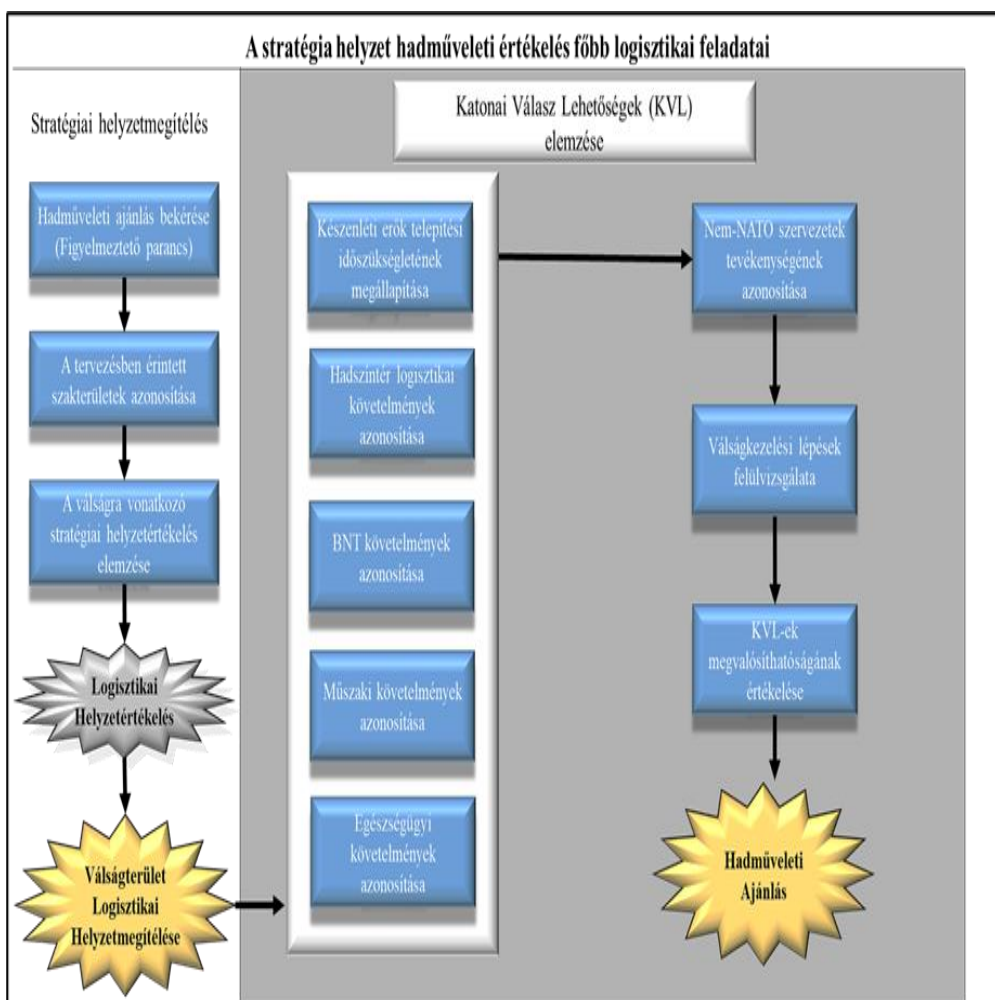
A hadműveleti szintű művelettervezés első fázisa - a stratégia szinthez hasonlóan - a műveleti környezet megismerésére irányul, eredményeivel támogatva a helyzetmegítélés folyamatát és a stratégiai szintű döntéshozatali folyamatot támogató hadműveleti javaslat kidolgozását. A fázis kezdetén a SACEUR kijelöli az adott parancsnokság érdekeltségi területét, és meghatározza számára a helyzet folyamatos nyomon követését. A fázis logisztikai feladatainak végzéséhez feldolgozzák a stratégiai tervezőcsoportokhoz kirendelt összekötő tiszttől származó információkat, illetve információigényt fogalmaznak meg az adatokkal nem lefedett területekre vonatkozóan. A fázisban végzett feladatok eredményeként létrejön egy, a kijelölt érdekeltségi területre vonatkozó lexikonszerű tudásbázis, vagyis a válságterület kezdeti logisztikai helyzetértékelése. A stratégiai szinttől eltérően azonban ez csak a válságterületről szóló információk elemzésére és a műveleti környezet PSESII elemzésére vonatkozik, ezzel segítve a helyzetismeret kialakítását. [5, 43-45, saját fordítás]

2) Stratégiai helyzet hadműveleti értékelése

A tervezési folyamat következő fázisát két fő részterület jellemzi. Az első a SACEUR stratégiai helyzetmegítélése tartalmának feldolgozásával a stratégiai helyzetnek, a megoldandó probléma természetének, a kívánt végállapotnak, valamint a katoná-politikai, illetve katonai stratégiai célkitűzéseknek a megértése. A második fő terület a SACEUR katonai válaszlehetőségei kidolgozásához bekért hadműveleti ajánlás megfogalmazása. A második fázis a stratégia szintről érkező figyelmeztető parancs megérkezésével kezdődik, és a hadműveleti ajánlás megfogalmazásával zárul. Ez a fázis a 4. sz. ábra szerint keretezi a stratégiai szint második és harmadik fázisát. A fázis logisztikai feladatainak eredménye a pontosított kezdeti logisztikai helyzetértékelés.

A hadműveleti értékelés 14. sz. ábrán összefoglalt főbb logisztikai feladatait a két nagy részterület tervezési feladataira lehet felosztani. Elsődleges feladat a stratégiai helyzetmegítélés megértése, ehhez elemezni kell a magasabb szintről kiadott figyelmeztető parancs tartalmát, és azonosítani kell a logisztikai hatásait, illetve a tervezési feladatok végzéséhez szükséges logisztikai szakterületeket. A stratégiai szinten elvégzett környezeti elemzés (PMESII) felülvizsgálata alapján azonosítani kell a hadműveleti szempontú logisztikai kulcstényezőket a stratégiai, hadműveleti és nemzeti tervezők egységes logisztikai környezetismeretének kialakításához, ezzel hozzájárulva a további tervezéshez szükséges, hiányzó információk azonosítását.

Az információigényekre beérkezett válaszok alapján alakítható ki a logisztikai helyzetkép, és véglegesíthető a logisztikai helyzetértékelés tartalma. Az információk feldolgozásával lehet felmérni a lehetséges logisztikai tevékenységek erős és gyenge oldalait. Az információigényeket továbbítani kell a stratégiai tervezőcsoport, vagy a hadművelleti Összekötő és Felderítő Csoport felé a kritikus tervezési adatok megszerzéséhez.

14. számú ábra. A stratégiai helyzet hadműveleti értékelésének logisztikai feladatai [5, 47, saját fordítás]

A másik nagy részterület, vagyis a katonai válaszlehetőségek elemzéséhez a logisztikai feladatok között a stratégiai tervezőcsoporttal együttműködve az elérhető stratégiai szállítási képességek figyelembevételével meg kell határozni a készenlét erő válságterületre telepítési

időszükségletét. Következő feladat a hadszíntéri logisztikai követelmények felmérése, amely alapján tervezhetők, kialakíthatók és üzemeltethetők a valamennyi katonai válaszlehetőséget támogatni képes logisztikai létesítmények, mint például az állomásoztatóhelyek, légi és tengeri kirakóállomások, az üzemanyag-tároló és -elosztó létesítmények, valamint a stratégiai szállítási útvonalak. A kialakítandó logisztikai támogatórendszer fontos eleme a befogadó nemzeti támogatásból igénybevehető logisztikai szolgáltatások köre. A stratégiai tervezőcsoportól érkezett, a befogadó nemzeti támogatásról rendelkezésre álló adatok felülvizsgálatának, valamint további lehetséges támogatási területeknek az azonosítását követően kezdődhetnek meg a befogadó nemzettel való egyeztetések az elérhető befogadó nemzeti támogatási elemekről. A stratégiai tervezőcsoport által már beazonosított műszaki követelmények felülvizsgálata alapján azonosítani kell a katonai válaszlehetőséget támogató további műszaki és egészségügyi követelményeket.

A válságterületen működő más nem-kormányzati és nemzetközi szervezetek tevékenységét szintén ebben a fázisban kell azonosítani, különös figyelmet fordítva a működésük lehetséges logisztikai hatásaira (logisztikai létesítmények használata), valamint a velük való együttműködés és egyeztetés lehetséges területeire. A bevezetett vagy bevezetésre tervezett válságkezelési intézkedések (CRM) elemzésének középpontjában a logisztikai területre vonatkozó vagy azokat is érintő intézkedések hatásának felmérése áll. Végül a logisztikai tervezőknek az elemzésekre támaszkodva állást kell foglalniuk a kialakított katonai válaszlehetőségek (kell, kellene, lehetséges) logisztikai megvalósíthatóságáról; a megállapításokat alátámasztó háttéranyagokat a hadműveleti ajánlás részeként át kell adnia a stratégiai tervezőcsoport számára. A második fázis logisztikai tervezési feladatai végzéséhez folyamatosan együttműködnek az OLRT, a CIMIC, SOPG, valamint az Összhaderőnemi Logisztikai Támogató Csoport (JLSG⁵⁴) szakértőivel. [5, 46-49, saját fordítás]

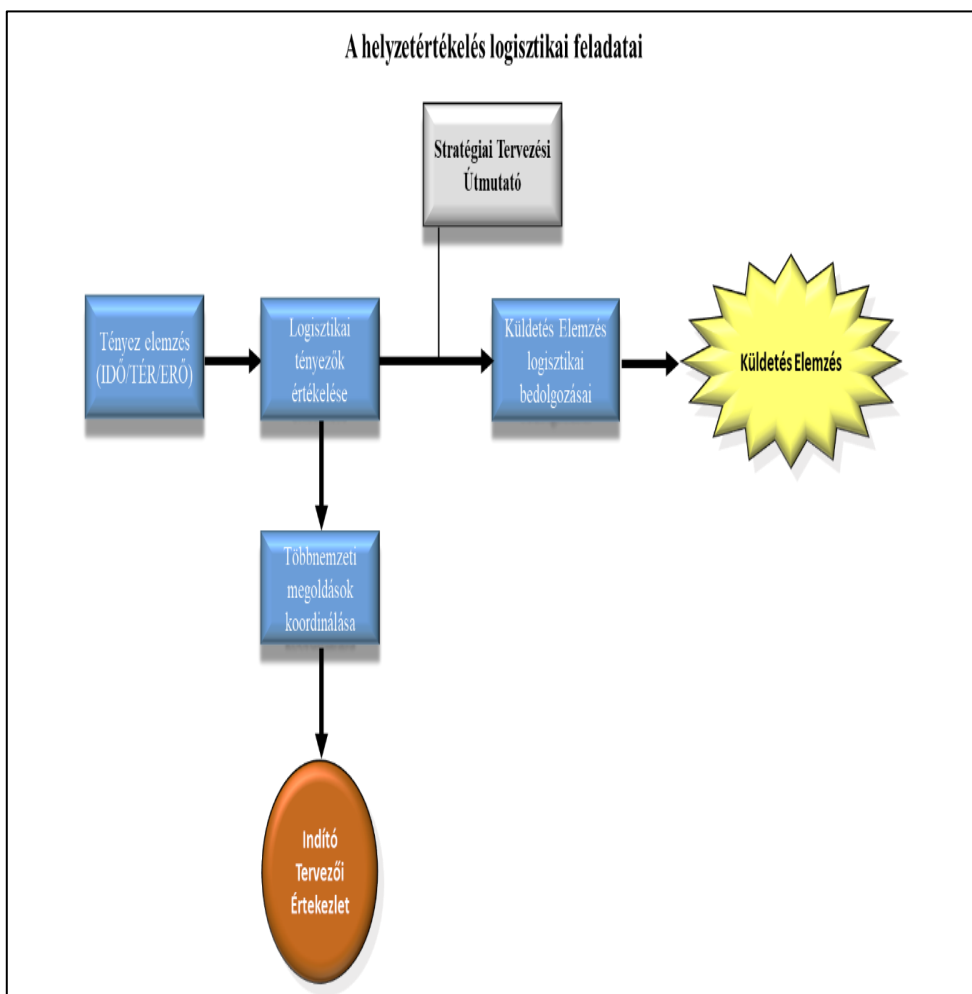
3) Helyzetértékelés

A hadműveleti szintű művelettervezés harmadik fázisa a küldetés elemzési feladatait tartalmazza, amelynek főeleme a küldetéselemző törzsértekezlet. A tervezőtörzs pontosan meghatározza a műveleti problémákat, amelyek megoldásához speciális műveleti feltételeket kell kialakítani. A műveleti elgondolás vázlatos elkészítéséhez azonosítja továbbá a műveleti feltételek megvalósulását befolyásoló, valamint a parancsnok

---

⁵⁴ JLSG – Joint Logistic Support Group

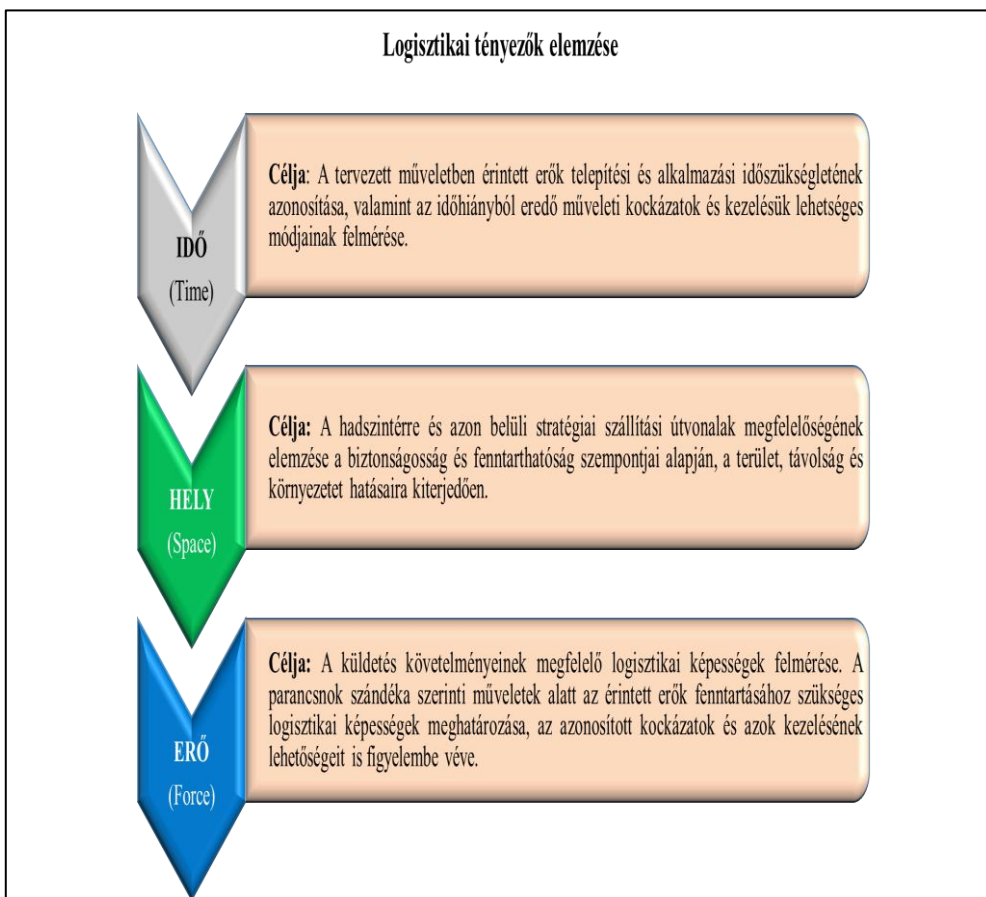
cselekvési szabadságát korlátozó tényezőket. A művelettervezés harmadik fázisa a SACEUR Stratégiai Tervezési Útmutójának kiadásával kezdődik meg, és a hadműveleti szintű parancsnok cselekvési változatok kidolgozására vonatkozó útmutatójának kiadásával zárul. A stratégia tervezési útmutató beérkezését követően a logisztikai tervező elemzi annak tartalmát, és részletes logisztikai elemzést végez a művelet végrehajtását befolyásoló tényezőkre vonatkozóan, majd az elemzések eredményeként elkészíti a Hadműveleti Tervezési Útmutató logisztikai fejezetét.

15. számú ábra. A helyzetértékelés főbb logisztikai feladatai [5, 51, saját fordítás]

A hadműveleti szintű művelettervezés harmadik fázisában a logisztikai tervező 15. ábra szerinti főbb feladatai kiterjednek az előző fázisban azonosított kulcstényezők elemzésére, illetve a logisztikai támogatórendszer

kialakítását befolyásoló következtetéseket von le a tényezők küldetésre és a műveleti követelményekre gyakorolt hatásáról. Az elemzések eredményeként előállított vagy beérkező új információkkal pontosítja a hadműveleti logisztikai helyzetértékelés tartalmát. Az elemzések között elsőként elvégzi a műveleti környezet (Idő, Hely, Erő) hatásainak elemzését a műveletben érintett szereplők vonatkozásában. Az elemzés céljait a 16. sz. ábrán foglaltam össze, amelyek a logisztikai támogatórendszer kialakításának alapjait teremtik meg a műveleti környezetről szóló ismeretek és levont következtetések felhasználásával.

16. számú ábra. Logisztikai tényezők elemzése [5, 52, saját fordítás és szerkesztés)

A művelet logisztikai támogatórendszerének kialakításához a stratégiai tervezőcsoport felhatalmazásának birtokában a hadműveleti logisztikai tervező megkezdheti az érdekelt nemzeti és nemzetközi szereplőkkel a lehetséges többnemzeti együttműködés kialakítására vonatkozó egyeztetéseket.

A logisztikai támogatásra vonatkozó elgondolás elkészítéséhez együttműködik a stratégiai tervezőcsoporttal, a stratégiai parancsnokság Indító Tervezői Értekezletén tájékoztatja a nemzeteket a stratégiai logisztikai elgondolás tartalmáról, kitérve a mozgatás-szállítás, ellátás és egészségügyi támogatás területeire is, ezzel lehetőséget biztosítva a nemzetek és a hadműveleti szintű parancsnokság logisztikai tervezői részére a logisztikai elgondolás továbbfejlesztésére.

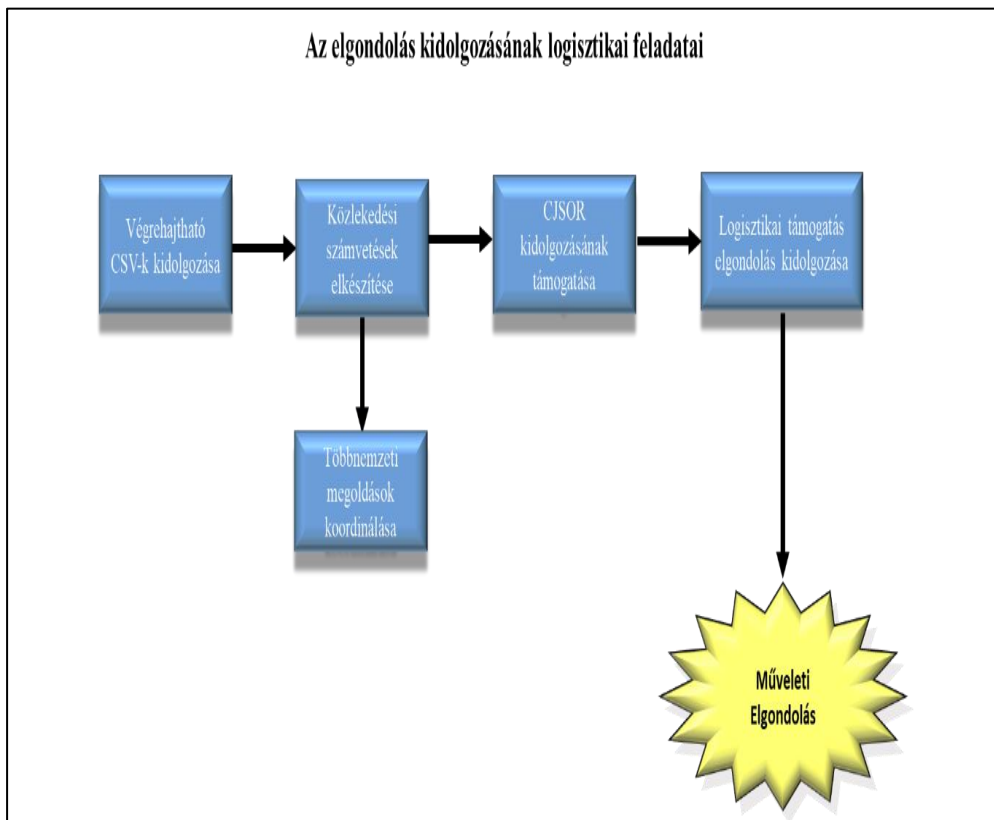
A küldetéselemzéshez a hadműveleti logisztikai tervező rögzíti a küldetés sikeres teljesítéséhez szükséges katonai, valamint a műveleti képesség fenttartási és stratégiai támogatási követelményeit, továbbá feljegyzi a tervezési folyamat folytatásához kialakított feltételezéseket, és a velük kapcsolatos információigényeket továbbítja a stratégiai szint felé. A küldetéselemzéshez folyamatosan biztosítja a logisztikai szempontú adatokat, továbbá figyelemmel kíséri az információigények és a logisztikai vonatkozású válságreagáló intézkedések bevezetését célzó igények stratégiai szintre való továbbítását. [5, 50-53, saját fordítás]

4/a) A műveleti elgondolás (CONOPS) kidolgozása

A fázis célja a katonai műveletparancsnok szándékának megfelelő, a meghatározott küldetést hatékonyan megvalósító végrehajtási mód meghatározása. A tervezési folyamatban a stratégiai és hadműveleti szint együttműködő tervezési eljárásával állítják elő az egységes stratégiai elgondolást (CONOPS), amelyet jóváhagyásra továbbítanak az Észak-atlanti Tanács számára, amelyet követően a SACEUR jóváhagyhatja a hadműveleti szintű műveleti elgondolást is. A fázis a parancsnok tervezési útmutatójának felülvizsgálatával kezdődik, ezzel alapot teremtve a törzs általi értékelések pontosításának és a cselekvési változatok (továbbiakban CSV-k) kidolgozásának. A fázis a hadműveleti elgondolás és a Többnemzeti Összhaderőnemi Szükségleti Igény stratégiai (SACEUR) jóváhagyásával fejeződik be.

A logisztikai tervező feladatainak középpontjában a műveleti elgondolás kidolgozásához szükséges logisztikai támogatórendszer pontosítása áll, amely alapján kidolgozható az elgondolás harckiszolgáló támogatásának fejezete. Az alfázis eredményeként elkészül az elgondolás logisztikai támogatási fejezete, valamint annak logisztikai, mozgatás-szállítási és egészségügyi mellékletei. A logisztikai tervező főbb feladatait és azok egymással való kapcsolatát ábrázoló 17. számú ábra szerinti első feladat a rendelkezésre álló információk alapján logisztikai szempontból megvalósítható cselekvési változatok

kidolgozása, a cselekvési változatra hatással lévő logisztikai helyzet-értékelési szempontok alapján.

17. számú ábra. A műveleti elgondolás kidolgozásának logisztikai feladatai [5, 55, saját fordítás)

A műveleti elgondolás következő fontos eleme a telepítendő főbb haderőelemek mozgatási, szállítási idősükségletének felmérése, a feltételezett készenléti idő figyelembevételével előre jelezve a hadszíntérre érkezésük lehetséges időpontját. A végrehajtható cselekvési változatok logisztikai támogatásához fel kell használni a többnemzeti logisztikai megoldások alkalmazásának lehetőségéről rendelkezésre álló adatokat, és koordinálni kell azok alkalmazhatóságát. A megvalósításhoz szükséges logisztikai támogató képességeket meg kell jelelni a CJSOR tartalmában is, ehhez a logisztikai tervezőnek segítenie kell a stratégiai tervezőcsoportot.

A cselekvési változat logisztikai támogatási elgondolásának tartalmaznia kell a műveletre vonatkozó fenntarthatósági irányelveket, vagyis a logisztikai támogatórendszer összhaderőnemi hadműveleti területen

(JOA) való működésének körülményeit és a vele szemben támasztott követelményeket. A művelet helyszíne alapján a műveleti környezetből levont következtetések segítik a követelmények beazonosítását. A cselekvési változathoz kidolgozott logisztikai elgondolásnak minimálisan tartalmaznia kell a hadműveleti területre való belépés idejét, az állomásoztatásra vonatkozó megállapodásokat, a fő és előretolt logisztikai bázisokat, az üzemanyag-tároló és -elosztó rendszer elemeit, a hadszíntérré vonatkozó műszaki követelmények fontossági sorrendjét, a hadszíntéri egészségügyi támogatás elemeit, a NATO közös finanszírozási területeit, valamint - amennyiben már ismert - a Logisztikai Vezető Nemzet (LLN⁵⁵) vagy a Szerepre Szakosodott Nemzet (RSN⁵⁶) biztosította logisztikai szolgáltatások körét. A logisztikai támogatórendszer teljes részletességgel való leírása az elgondolás logisztikai, közlekedési, műszaki és egészségügyi mellékletében jelenik meg. Az alfázis során végzett logisztikai elemzések eredményeként megjelenő igény alapján további NATO CRM bevezetését lehet kezdeményezni. Az alfázis logisztikai tervezési feladataihoz a logisztikai tervező szorosan együttműködik a stratégiai tervezőcsoporttal, az NSPA, a befogadó nemzeti támogatást nyújtó nemzet, valamint a művelet logisztikai támogatását koordináló JLSG képviselőjével. [5, 54-56, saját fordítás]

4/b) A műveletterv (OPLAN) kidolgozása

Az alfázis célja a műveleti elgondolás végrehajtásához szükséges megállapodások kidolgozásával és a végrehajtandó tevékenységek pontosításával meghatározni a műveletek végrehajtásának rendjét, ebbe beleértve az erők telepítését, műveleti erők alkalmazásának és műveleti képességüknek a fenntartását. A fázis eredményeként kialakuló műveletterv jelenti az alapját az alárendelt, támogató katonai szervezetek tervezési folyamataihoz. Az alfázisban a részletes tervezési feladat a műveleti elgondolás jóváhagyásával kezdődik és a műveletterv jóváhagyásával zárul.

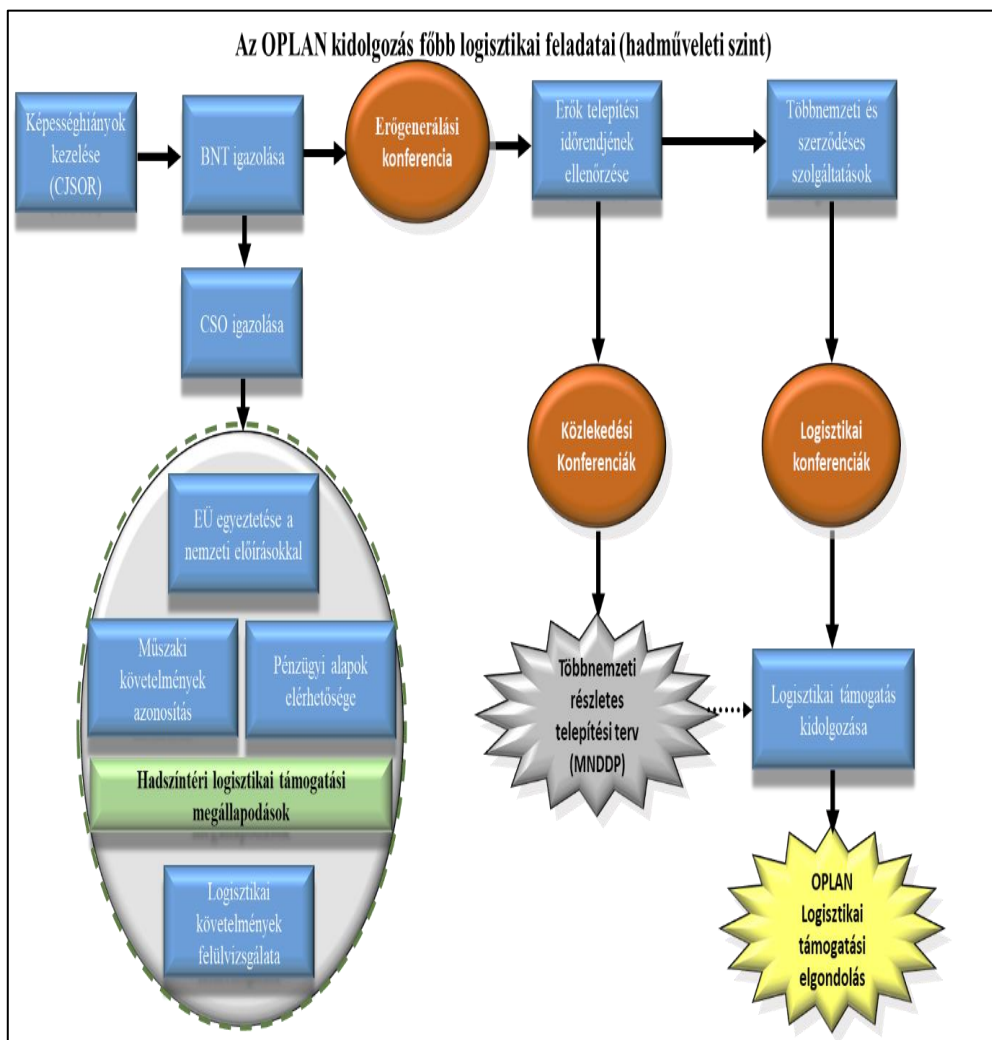
A logisztikai tervező biztosítja a szükséges műveleti erőforrások, képességek rendelkezésre állását, a logisztikai támogató tevékenységekről való megállapodások meglétét és azok végrehajtásának koordinálását, ezen keresztül lehetővé téve a katonai művelet sikeres végrehajtását. A 18. sz. ábra szerinti főbb hadműveleti szinten végzett logisztikai feladatokat az erők telepítésének időszámvetésére, az erők

---

⁵⁵ LLN – Logistic Lead Nation

⁵⁶ RSN – Role Specialised Nation

műveleti képességének fenntartására, valamint a stratégiai szállítási útvonalakra vonatkozó követelményekre fókuszálva végzi.

18. számú ábra. A hadműveleti terv kidolgozásának logisztikai feladatai [5, 59, saját fordítás)

A hadműveleti logisztikai tervező - figyelemmel az információbiztonságra - az érintett nem-NATO szervezetekkel felülvizsgálja a tervezési folyamat aktuális helyzetére és a megállapodásokra vonatkozó tervezési adatokat a szervezetekkel való koordináció megvalósításához. Az NSPA képviselőjével egyeztet a CJSOR-ban még meglévő képességhiányok pótlásával kapcsolatos lehetőségekről. A logisztikai konferenciákon bemutatja a befogadó nemzeti támogatásból tervezett szolgáltatá-

sok igénybevételének feltételeit, igazolja a művelettámogató beszállítókkal kötött megállapodások érvényességét és azok integrálását a logisztikai támogatórendszerbe. Igazolja az egyézségügyi támogatás szintjének nemzeti követelményeknek való megfelelését, valamint pontosítja a műszaki követelmények fontossági sorrendjét. A logisztikai követelmények felülvizsgálatakor kiemelt figyelmet fordít a támogatott és támogató szervezetek kapcsolatrendszerére, a támogatott szervezet műveleti képességének fenntartásához szükséges követelményeknek a művelet valamennyi fázisában és valamennyi műveleti vonal vonatkozásában való teljesítéséhez. Pontosan meghatározza a támogató szerepkörben lévő szervezet feladatait a műveletterv 3. fejezetében, illetve elkészíti a műveletterv kapcsolatrendszereket tartalmazó „B” mellékletét (Szervezeti és vezetés-irányítási rendszer diagramját). A fentiek alapján bedolgozást készít a műveletterv „C” mellékletének (Erők, Küldetések, Feladatok) elkészítéséhez. Az erőgenerálási konferencia mellett megjelenik a stratégiai közlekedéstervezési folyamatban, a művelet érdekében működtetett légi és tengeri be-, illetve kirakóállomások, állomásoztatósi helyek, valamint azok működtetésének felelősségére vonatkozóan. Az erők telepítésére vonatkozó követelmények áttekintésével elkészíti a telepítési feladatok időrendjét és a kapcsolódó feladatokat, ezeket részletesen rögzíti a műveletterv közlekedési mellékletében. A mozgáskoordinációs értekezleteken egyeztetni a nemzetek részletes telepítési terveit, az előzetes, fő és záró konferenciákon együttműködik az AMCC-vel a stratégiai telepítés tervezésében.

A logisztikai támogatórendszer kialakításához részt vesz a logisztikai konferenciákon, amelyek eredményeként kidolgozza a műveletterv logisztikai mellékletének főbb tartalmi elemeit. A logisztikai mellékletben a várható műveleti sebesség és szükségletek figyelembevételével leírja az egységes logisztikai követelményeket, a befogadó nemzeti támogatás, a logisztikai támogatás nemzeti felelősségben maradó területeit, valamint a hadszíntér műszaki követelményeit. A logisztikai melléklet kidolgozásához felhasznált információk birtokában alakul ki a NATO-erők többnemzeti összhaderőnemi logisztikai támogatórendszerének hadszíntéri működési rendje. A műveletterv kidolgozásának elengedhetetlen része a műveletben érintett nemzetekkel (TCNs⁵⁷) és a fogadó nemzettel, valamint az alárendelt és támogató parancsnoksággal közösen, koordináltan végzett részletes tervezési folyamat, amely eredményeként a logisztikai szolgáltatások és utánpótlási anyagok az egyes fázisok műveleti követelményeinek megfelelően jutnak el a katonai szervezetekhez. [5, 58-64, saját fordítás]

---

⁵⁷ Troop Contributing Nations

5) Végrehajtás

A műveletterv jóváhagyását és a végrehajtás elrendelését követően megkezdődik a műveletterveben rögzített feladatok végrehajtása. Az elvárt hatások kiváltásához szükséges feladatok szinkronizált és jól koordinált végrehajtásához kiemelt jelentőségű az erők vezetése és irányítása, valamint a polgári szervezetekkel való kapcsolattartás. A végrehajtás alatt folyamatosan figyelemmel kell kísérni a műveletek végrehajtását és eredményeit, valamint az eredmények fényében felül kell vizsgálni magát a tervet is. Ezen belül a logisztikai feladat a művelet támogatása érdekében végzett logisztikai feladatok figyelemmel követeése, a valós logisztikai helyzetkép kialakítása. [5, 65, saját fordítás]

6) Átmenet

A műveleti helyzetkép alapján, ebben a fázisban a fő feladat a műveletterv felülvizsgálata, koordinált módosítása a válságterülettel kapcsolatos felelősség más szervezet vagy hatóság számára való átadásához és a NATO erők kontrollált kivonásához, a kialakult helyzet destabilizálása nélkül. A fázisban a logisztikai tervező feladata a hatáskörök átadásának és a végrehajtó erők átcsoportosításának tervezése. A folyamat részeként a nem NATO szereplőkkel koordinálja a szükséges területeket, a művelettervezés korábbi lépéseire (küldetéselemzés, műveleti elgondolási vázlat és elgondolás kialakítása) hasonló módon logisztikai adatokat szolgáltat az átcsoportosítás tervezéséhez, valamint biztosítja a folyamatos logisztikai támogatást a NATO-tulajdonú létesítmények átadásával párhuzamosan. [5, 66, saját fordítás]

Összegzés

A NATO stratégia és hadműveleti szintű katonai művelettervezési folyamatát támogató dokumentumok elemzése támpontokat nyújthat a nemzeti művelettervezés folyamatába integrált katonai műveletek logisztikai támogatási tervezési folyamata hatékonyságának növeléséhez. A hatékony műveleti logisztikai támogatási tervezés hozzájárul a művelet tervezése alatt előzetesen meghatározott logisztikai követelményekre alapozott, a műveleteket hatékonyan támogatni képes logisztikai támogatórendszer kialakításához, ezzel biztosítva a katonai műveletek sikeres végrehajtását. A tanulmány bevezetőjében egy összefoglaló ábrán bemutattam néhány NATO-nemzet művelettervezési eljárását, ez alapján megállapítható, hogy a Szövetséget alkotó nemzetek nem kizárólagosan csak a NATO művelettervezési eljárásait alkalmazzák. A

NATO-eljárásrendben a tanulmányban bizonyított módon a tervező tisztek, így a logisztikai tervezők is, jelentős mennyiségű szakterületi és általános művelettervezési dokumentumra, így doktrínákra, szakterületi doktrínákra, valamint művelettervezési útmutatóra (COPD), valamint a konkrét szakterületre vonatkozó tervezési útmutatóra (FPG-LOG) támaszkodhatnak a katonai műveletek tervezésekor. A katonai művelettervezés doktrínális háttérének megteremtése a szabályzatokkal szemben jelentős előnyt jelent. Ez az előny a doktrínák előretervezett, szakmai konszenzusra alapuló folyamatos felülvizsgálata, amely így lehetővé teszi a művelettervezés, illetve a műveleteket támogató szakmai területek tervezési folyamatainak a dinamikusan változó környezethez való alkalmazkodását. A tanulmány második felében a NATO művelettervezési eljárások egyes lépéseivel kapcsolatosan részletesen elemeztem a logisztikai tervezési feladatokat, amely bizonyítja, hogy lehetséges egy olyan logisztikai tervezési útmutató elkészítése, ami egyértelműsíti az elvégzendő feladatokat, ezzel hatékonyabbá téve a műveletek logisztikai támogatásának tervezését még egy olyan többnemzeti szervezetben is, mint a NATO. Példaként bemutattam a tényezőelemzés eredményeinek egyik vizuális rögzítési módját egy egyszerű szoftver segítségével általam készített gondolattérképen, amely - vagy más hasonló szoftver - hatékonyan támogatja egy többtényezős rendszerelemzés elkészítését, vizualizációját, tárolását, valamint a tervezési folyamat alatt az azonosított tényezők gyors visszakeresését, az egyes tényezők kapcsolatának, és ezen keresztül a műveleti környezetre, illetve a logisztikai támogató rendszerre gyakorolt hatásuk gyors felmérését, megértését. A tanulmány elemzései és eredményei a katonai műveletek hatékonyabb logisztikai támogatás tervezési folyamat kialakításához járulhatnak hozzá.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Allied Administrative Publication 6 NATO Glossary of Terms and Definitions NATO Standardization Office kiadványa, 2013.
- [2] Allied Procedural Publication APP-28 Edition A, Version 1, NATO Standardization Office kiadványa, 2019. november.
- [3] Allied Joint Publication 5, Edition A, Version 2, NATO Standardization Office kiadványa, 2019. május.
- [4] Allied Command Operations Comprehensive Operations Planning Directive COPD Interim Version 2.0, 2013. október.
- [5] Allied Command Operation Functional Planning Guidance Logistics (FPG-LOG) Draft Version 3.0 (29. NOV 10)